

Brassói Lapok

Előfizetési példány

Árusításba nem bocsátható!

XXIX. évfolyam

294. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1933. évi december 22

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETÉSI díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-zámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK KOLOZSVÁRT!

Szavazás hóban-fagyban

Gyöngye érdeklődés mellett folyik a téli választás

Sok helyen csunya erőszakkal dolgoznak a hatóságok

Bukarest, december 21.

A viszontagságos téli választási hadjárat elérkezett a döntő ütközetéhez. Szerdán az urnákhoz vonult és szavazott az ország. Aránylag csendben, mert a körbeskédés és tülekedés zivajját az utóbbi napokban majdnem mindenütt elnyomta a hóvihár, mintegy jelképezvén, hogy az általános világvilágosításnak mégiscsak jelentéktelen epizódjáról van szó.

Eppen öt év óta ez az első téli választás. Akkor az 1928 októberében diadalmas uralomra került nemzeti-parasztpárt kérdezte meg a „népakaratot”. Most nagyjában hasonló a helyzet, csak a lelkesedés csappant meg erősen. Akkor még nem marcangolta a gazdasági és politikai válság a világot s benne Romániát is. A reménykedés akkor általánosabb volt.

Most a tulkorán beállott zord téli időjárás is hozzájárul ahhoz, hogy a szavazás iránti érdeklődés, a választásban való részvétel gyenge legyen. Az ország legnagyobb részében hófúvás dúl, sőt sok helyütt a nagy hó miatt olyan nehéz a közlekedés, hogy a választók alig tudnak eljutni a szavazóhelyiségekig, különösen a vidéken, illetőleg a falvakban. Ez, persze, a kormánynak kedvez, amelynek módja van arra, hogy szavazóit elszállítsa a legközelebbi szavazóhelyiségbe.

Másrészt a nagyfokú érdektelenség részben az ellenzéki kispártok malmára hajtja a vizet, mert kevesebb szavazatot kell összehozniuk, hogy megkapják a mandátumszerzéshez szükséges két százalékot. A belügyminisztérium számításai szerint az országban több mint négy és egy-negyedmillió választójogosult van, de nem valószínű, hogy ennek a fele is leszavazott, tekintettel a kedvezőtlen körülményekre. Sokhelyütt ugyanis a választójogosultaknak alig fele, sőt egyharmada vetette ki szavazóigazolványát.

A most végbement képviselőválasztás egyébként már a hatodik, amely a hét és felesztendővel ezelőtt megszavazott liberális választási törvény értelmében zajlik le, tehát a világszerte hírhedt „jutalommal”, amely szerint a szavazatok 40 százalékát megszerző párt a mandátumok 70 százalékát kapja meg.

Ezalkalommal 827 képviselő-jelölt listán összesen 4595 jelölt versengett a 587 kamarai mandátumért, ami azt jelenti, hogy egy-egy mandátumra átlag 12 jelölt pályázott. Érdekes, hogy a múlt év júliusában tartott Vajda-választáson több volt a lista is, a jelölt is: akkor 842 listán 4691 jelölt küzdött. Igaz, hogy most nem szerepelt a Vaszárda, a Jorga- és J. Th. Florescu-párt, valamint az egységes szocialisták pártja. De így is összesen 12 párttalakulat és különféle „függetlenek” léptek fel. A rekordot különben Sebe-

megye tartja, ahol 18 lista között kellett választaniok a szavazóknak.

Az esélyek?

Nem fér kétség hozzá, hogy a kormány-párt feltétlenül kihozza a 40 százalékot s ezáltal megszerzi a mandátumok 70 százalékát. Az olberálisoknak ugyanis sikerült — különösen az okiráltságban — nagy népszerűsége szert tenniük. Ezek után csak az a kérdés kelthet érdeklődést és kíváncsiságot, milyen eredménnyel kerülnek ki a szenvedélyes, heves harcok az ellenzéki pártok, amelyek nemcsak a kormányt, hanem egymást is minden le-

hető módon igyekeztek tullicitálni.

Legkésőbb huszonnégy óra múlva már képet nyerünk, legalább nagyjában arról, hogyan végződött a nagy téli képviselőválasztási csata. A végleges eredmény — tekintettel éppen az időjárásra, amelynek következtében a félreesőbb szavazókörekből csak később érkezhettek be a hiteles jelentések — most aligha lehet olyan gyorsan kész, mint a tavalyi nyári választás alkalmánál.

Addig is, amíg sikerül áttekintést nyernünk az új erőviszonyok fölött, emlékeztetésül közöljük a legutóbbi választás

mérlegét, amelyet a most lezajlott szavazás bizonyára jelentős mértékben megváltoztatott.

Az 1932 július 17-én tartott képviselőválasztáson az akkori Vajda-kormány alig kapta meg a 40 százalékot. Kivüle 12 ellenzéki párt szerezte meg a leadott szavazatok legalább 2 százalékát, ami a mandátumnyeréshez kell. A Duca-liberálisok akkor 13.63 százalékot, a georgisták 6.53, a lupisták 5.72, a cizisták 5.32, a Magyar Párt 4.25, a gogisták 3.64, a szociáldemokraták 3.38, a Vaszárda 2.37, Argetoianu 2.28, a zsidó párt 2.26 és az Apercscut-éle néppárt 2.16 százalékot.

Hadszintéri jelentések

Bihar- és Szatmármegyében dühöng a terror

Nagyvárad, december 21.

Nagyváradon már kedden este megkezdődött a hatósági terror, amely szerdára, a választások napjára, megdöbbentő mértékig fokozódott. Ebben a pillanatban szinte érthetetlen is, hogy

miért éppen Bihar megyére fektült rá a kormány, illetve a hatóságok, ilyen vad elszántsággal és szemérmertelenséggel!

A Magyar Párt központi megbízottai kedden este vonatra akartak ülni, hogy a választási körzetekbe utazzanak. A vonat elindulása előtt hirtelen csendőrök jelentek meg s dr. Pekry Gyulát, dr. Pogány Attilát, dr. Gallasz Lászlót, dr. Patzkó Elemért és Bíró Györgyöt keresték. Rövidesen rájuk is akadtak. Akkor aztán igazolványokat, idézőket és tudja Isten még mit kértek tőlük, végül pedig kereken kijelentették, hogy

nem engedik elutazni őket. Pekry Gyulát természetesen keményen tiltakoztak ez ellen az eljárás ellen, a csendőrség azonban — nyilván felsőbb utasításra — nagyon vakmerően viselkedett. Egyszerűen elkapcsoltatta a mozdonyt a vonat elől s kijelentette, hogy a vonat addig nem indul el, amíg a Magyar Párt bizalmiférfiai rajta ülnek.

Erre aztán Pekryék leszállottak. A vonat elment, őket pedig a csendőrség közrefogta és a toloncházba kísérte. Ott vannak ebben a pillanatban is, az egy Patzkó Elemér dr. kivételével, akinek sikerült megugrania a csendőrök gyűrűjéből.

EGESZ BIHARMEGYEBEN DÜHÖNG A TERROR

Ez a nagyvárad-i jelenet már izelítőt adott, hogy milyen választásra készül a kormány-párt Bihar megyében. Szerdán délelőtt aztán a Magyar Párt nagyvárad-i központjánál szinte állandóan csengett a telefon. A vidéki magyar falvak jelentkeztek egymás után és adták hírül, hogy

a csendőrség hallatlan és megdöbbentő fellépése folytán a magyar községek nem jut-

hatnak el a szavazóurnáig, mindenütt a legnagyobb terror van és a magyarpárti bizalmiférfiak egész seregét tartóztatták le.

Tárány és Dragonesti községek között elzárták a hidat s a Belényes környéki magyar szavazókat nem engedték tovább. A hivatalos indok: járvány van azon a vidéken.

Margittán Beregi Lajos, Kozma János és Kapidan János magyarpárti bizalmiférfiakat letartóztatták. Homorog községben Parti Géza bizalmi eltávolították a szavazóhelyiségből.

Az Árpád községi szavazókat is megállították utközből. A bizalmiakat itt is lefogták. Belényesen is a hidakat vették őrizet alá. A magyar szavazóknak nem szabad átmenni a hidakon. Ők járványos betegségtől fertőzöttek. A megbízhatóak természetesen egészségesek, ők szavazhatnak. Ezen a környéken általában a hidak elzárásával dolgoznak. A magyarpárti bizalmiakat Belényesen is lefogták.

Jellemző a csendőrök működésére, hogy lefogták Szabó Lajos és Remetei Lajos legényeket, akik a Regátból jöttek haza a karácsonyi szünetre. Egyszerűen őrizetben tartják őket azért, mert hátha szavazni akarnak.

Egyetlen megmenekült bizalmi

Belényesen az éjszaka folyamán rontottak rá a magyarpárti bizalmiakra. Hármát a csendőrök őrizetbe is vettek, a negyedik élt a gyapuzerrel és idejében elmenekült. Ez a negyedik éjszaka átgázolt a Körösön, meghúzódott a tulsó parton.

reggel aztán félig megfagyva, jelentkezett a választási elnök előtt.

Ez az egy bizalmi ilyen kalandos utazás után eljutott a szavazási helyiségig. A többi a csendőrök kezei között van.

Ujabb jelentés adja hírül azt is, hogy a táránybeli szavazók mindent elkövettek felszabadulásukért, azonban hiába. A csendőrség előtt nincs tekintély és nincs hatóság. A kü-

A gyantai kerületben váratlanul katonai szemlélet rendeltek el s ezen a címen megtiltották a férfiaknak, hogy a községeket elhagyják. Néhány magyar község itt is lemarad. Egyébként a Magyar Párt elnökét, két bizalmiát és a községi bírót őrizetbe is vették. Sziklás Lajos, Koháry Károly, ifj. Trauer László és Szabó Lajos várják itt őrizetben a választás végét.

Pelbáthdán a nyüvedi magyar választókat zárták el a szavazástól. Csendőri felügyelet alatt várnak, hogy hátha mégis. A magyarpártiak minden szaladgálása eredménytelen azonban, mert felelős hatóság nem kerithető elő, a csendőrök pedig minden közbelépésre „felsőbb parancs” hangoztatásával válaszolnak.

Monostorpetriben Albis, Monostorpetri és Bogyoszló községeket zárták el az urnáktól és a szavazástól. Elzárták az ábrányi hidat is. Tizenöt magyar község lakói esnek el így a szavazási lehetőségtől.

Ujabb jelentéseink szerint letartóztatták a székelyhídi és környékbeli összes magyarpárti bizalmiakat is.

A szavazókat hidaknál, vagy sorompóknál állították meg.

lőntmény parancsnoka kereken kijelentette: — Amíg én élek, addig a tárányai szavazók nem szavaznak le.

Mezőteleghden Flatt Tihamér és Grünbaum József bizalmiakat házfogságra ítélte a csendőrség. Becsületszavukat vette, hogy a választások napján lakásukat nem hagyják el.

Eddigi jelentések szerint egész Bihar megyében egyetlen magyar községnek sikerült eljutnia a szavazó helyiségig.

Mezőhaj község választói is szemközt találkoztak Biharlyén a csendőrökkel, de sokan voltak és olyan erővel léptek föl, hogy a csendőrkordont áttörték s mire a megijedt

Tessék kívágni és eltenni!

11. sz. SZELVÉNY

a B. L. decemberi
regény-ajándékára.

1—15-ig sorszámmal ellátott 15 darab decemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1933. decemberi havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók Bukarestben: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sf. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Griviței 10); Brassóban: a B. L. kiadóhivatalában; mindenütt máshol: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lej befizeték az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Fel kell említeni azt is, hogy a választói igazolványokat minden ígéret ellenére sem adták ki szerdán délelőtt. Sok választó van olyan is, akiknek a neve ezúttal nincs a választási jogosultak jegyzékében, holott tavaly még szavazott. Az ilyenek előkeresték régi igazolványaikat is, eredménye azonban ennek sem volt. Nem szavazhatnak.

Az eddigi jelentések szerint a megyében elég rendben mennek a dolgok, az érdeklődés azonban nagyon gyenge. A megyében 50—55 százalék leszavazása, Aradon 60 százalék várható. Aradon a déli órákig 3 ezer 900 ember szavazott le.

Győzött a választásnál

a valódi Diana-sósorszesz, mert mi mindenki, aki csak egyszer is kipróbálta, rendületlenül ragaszkodik hozzá. A valódi Diana-sósorszesz a jó- és gyors hatású háziszor minden értékes tulajdonságát egyesíti magában. Bármilyen esetben fordul e szerhez, csalódnai nem fog!

Brassó megyében gyöngye az érdeklődés

Brassó, december 21.

A választások úgy Brassóban, mint a megye különböző kerületeiben a legteljesebb nyugodtságban folynak. A nap folyamán sehol egyetlen incidens vagy összetűzés sem történt. Mindössze csak Krizba községben csíptek meg egy szorgalmas szavazót, aki két igazolványra tett szert és kétszer akart szavazni. A rajta kapott szavazóról jegyzőkönyvet vettek fel és az eljárást megindították ellene.

A szavazás eredményét jelentős mértékben befolyásolja az időjárás.

Szerdán egész nap erős hóvihar dúlta Brassót és a vármegyét. A napok óta tartó hóviharok betemették a megyei utakat és így a falusi lakosság csak nagy nehézségek árán közelíthette meg a szavazói kerületeket.

Általában a mostoha időjárásnak tulajdonítható, hogy a választások iránt nagyfokú érdektelenség nyilvánult meg.

A vármegyei prefektúrához befutott jelentések szerint délután 3 óráig alig szavazott le 40 százaléka Brassó és a vármegye választópolgárságának. A brassói kerületeknél sehol nem lehetett tolongást tapasztalni, ahogy az a régebbi vá-

lasztásokon történt.

Előfordult, hogy néha két-három ember lézengett csak a szavazóhelyiség körül, no meg a csendőrök, akiknek ezúttal semmi munkájuk nem akadt.

Az érdektelenséghez hozzájárul az is, hogy Brassó megyében a nemzeti-paraszt-párt nem állított jelöltet és így a párt híveinek nagy része teljesen távol tartotta magát a választásoktól.

Délután 4 óráig a vármegyei prefektúrán sikerült a délután 3 óráig befutott szavazatokat összegezni. A hivatalos jelentés szerint Brassó város területén 3 óráig 17.182 szavazó közül 4500 polgár szavazott.

A megyében 31.557 választó közül 12 ezer 305 ember adta le szavazatát. A déli órákig befutott jelentések azt mutatják, hogy

a szavazók 60 százaléka mégis teljesíti kötelességét és a mostoha időjárás ellenére is szavazni megy.

SZÉKELYFÖLDI JELENTÉS

Csikszereda, december 21.

A választás enyhe időben, a legnagyobb rendben folyt le. A szavazóhelyiségekhez

kirendelt katonaság dícséretreméltó nyitvariassággal látta el feladatát. A szavazó körzetekben sehol sem lehetett rendőrt vagy csendőrt látni.

Gyergyószentmiklóson a rendőrség kedden este, tiltott propaganda miatt, letartóztatta Galba Károly, Blénessy Vencel és Blénessy Károly Argetoianu-párti korteseket. Szerdán reggel mindhármukat átadták a csikszeredai ügyészségnek.

Csikszeredán őrizetbe vették Vargamérnököt, aki az egyik szavazóköri területen belül próbált propagandát csinálni a kommánpárt mellett. Kétórás fogvatartás után szabadon engedték.

A Magyar Párt választási irodája feljelentést tett a törvényszéki elnöknek amiatt, hogy az Averescu- és nemzeti-parasztpárt kortesei itatással dolgoznak.

Otetea dr. megyei prefektus szinte óráról órára érdeklődött a Magyar Párt irodájában, történt-e valahol visszaélés, hogy azonnal közbeléphetessen. A késő délutáni órákig nem fordult elő számottevő incidens. A székelyek meggyeszerre fegyelmetten vonultak fel az urnákhoz s a jelek szerint a Magyar Párt listája jó eredménnyel kerül ki a választásból.

Az utolsó napon

Véresre verték a csendőrök a szociáldemokrata párt korteseit Szatmármegyében

A választási terror az utolsó napon teljes erővel tombolt Szatmármegyében. A csendőrök egészen brutális erőszakoskodásokra ragadtatták magukat, nyilván felsőbb utasításra.

A szociáldemokrata lista vezetője: dr. Lucian Sándor volt képviselő, néhány hívével együtt agitációs körútra indult a megyében. Az ut első állomása Batiz község volt, ahol a csendőrmester a gyűlésre vonatkozó engedélyt kérte. A pártnak a vármegyei prefektustól szabályszerű engedélye volt, amit az őrmesternek fel is mutattak.

Az őrmester figyelmesen elolvasta az írást, majd kijelentette, hogy az nem érvényes. Két naiv szociáldemokrata: Meisner József és Vig István, vitatkozni kezdett a község mindenható urával és be akarták neki bizonyítani, hogy az engedélyt a vármegyei prefektus szabályszerűen adta ki, tehát az minden körülmények között érvényes. Az őrmester a vitát egyoldalúan intézte el, mert

a két szociáldemokratát egész egyszerűen véresre verette és kizavarta a faluból.

Apa községben megismétlődött az eset. Itt is a csendőrmester tiltotta be a gyűlést s mikor a betiltás ellen egy Lipsei nevű munkás tiltakozott, szintén véresre verette.

Szinérváralján a csendőrségben felmutatták a prefektus engedélyét. A csendőrmester elolvasta és egy szót sem szólt az ellen hogy a gyűlést megtartsák. Sőt ő maga is elment a gyűlésre. Alig kezdett azonban az első szónok beszélni, a csendőrmester, aki addig némán állt a helyén, felemelkedett és kijelentette, hogy meggondolta a dolgot. Az engedély nincs szabályszerűen kiállítva, ennél fogva a gyűlést megtartását nem engedélyezi. A szocialisták hasztalan tiltakoztak, az őrmester csendőreivel kiűrtette a termet és távozásra szólította fel a jelölteket.

A történetekről dr. Lucian Sándor távirati jelentést küldött a belügyminiszternek. A megvert munkások sérüléseiről orvosi látogatást vettek föl és megteszik a bűnvádi feljelentést a hivatalos hatalmukkal visszaélő csendőrök ellen.

SZÉKELYUDVARHELYEN a legteljesebb csend és érdektelenség, eltekintve az alábbi épületes incidensről:

Délelőtt megjelent a városban egy autó a Junian-párt két kortesével, akik rövidesen propagandához fogtak, mire az egyik urat és a soffort bekisérték az ügyészségre. A másik ur azonban, egérutat nyerve, felmenekült a szobájába, mely az egyik szálloda emeletén volt. A menekült politikus azonban innen is rendületlenül propagandált, röpcédulákat szórt az alatt összegyűlt tömegnek, szónoklatokat tartott és óva intett mindenkit a kormányra való szavazástól. Ehelyett nem győzte dicsérni a Junian-féle elszakíthatatlan elveket. A tömeg persze inkább, sőt kizárólag csodálkozott és jól mulatott. Pláne délután. Mert ekkor megjelent a karhatalom és az emeleti ablakban agitáló urtól megvonta a szót. Az illető tudomást sem véve erről, tovább hirdette a juniani paradicsomot. Erre a karhatalom támadásba ment át, az illető ur viszont vitézül védekezett. Ami vizet csak talált a szobájában, ráöntötte a karhatajómra és — azt mondják — még egy hajkefét is feláldozott a párt céljaira...

Aztán elfogyott a röpirat, kutyahideg lett az ur becsukta az ablakot és a tömeg nevetve széteszlott. Sebesülés nem történt.

Es egyéb sem, Székelyudvarhelyen, a választás előestéjén.

— Gyomor- és bélzavaroknál, étvágytalanságnál, szorulásnál, főfúvódásnál, gyomorfájásnál, fejfájásnál, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1—2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet alaposan kitisztítja az emésztőutakat

Kubában kiujultak az utcai harcok

London, december 21

Havannából érkező jelentések szerint Kuba fővárosában újra megkezdődtek a tüntetések és utcai harcok.

A keddi esti összejövetelnek, amely egy tüntető munkásörmeg és a kormánycsapatok közt zajlott le,

8 halottja és 26 sebesültje van.

Ugyancsak kedden, a délutáni órákban, tüntetők behatoltak a konzervatív „El Pais” című lap szerkesztőségébe és nyomdájába és mindent összeromboltak. Havanna utcái telve vannak katonasággal. A kormánycsapatok páncélos autókban száguldnak fel és alá. Belsőülőkkelből összeverődött fegyveres osztagok viszont feltörnek a bezárt üzletek redőnyeit és fosztogatnak.

A kormány fokozott diktatórikus intézkedéseket tervez, hogy a lázongásokat elfojtsa. Ismét több száz embert vettek

őrizetbe. A vidékről eddig nem érkeztek komolyabb megmozdulásokról szóló hírek.

LAKBERENDEZÉSÉNEK
MEGVÉTELÉNÉL
LEGYEN ÓVATOS!

FIZESSEN TOBBET

SZÉKELY RÉT
BUTORGYÁR R.T.-TÓL TG.-MURE
FIOKOK: BUCUREȘTI — BRASOV

Tegyen egy próbát a hírneves
lényegesen illatosított
Germandrée
szappannal

Vér folyt az ókiráltságban

Kövel dobálták meg Madgearu autóját

Bukarest, december 21.

A Bukarest egyik külterületén alkotó Ministéri közszolgálat, a 64. számú szavazóhelyiség közelében, Ghenu Jon volt nemzeti-parasztpárti közszolgálati tanácsos, miközben arra várt, hogy sorra kerüljön a szavazásban, összeesett Niculea György liberális kortessel. A veszekedésből verekedés lett s ennek hevében Ghenu több revolverlövessel halálosan megsebesítette ellenfelét. A merényletöt letartóztatták.

A főváros 35. számú választási szekciójánál a szavazók liberális többségű tömege

beverte Madgearu volt pénzügyminiszter gépkocsijának ablakait, miközben a soffőr is könnyebben megsebesült. Magának a volt pénzügyminiszternek nem történt semmi baja.

Brailában több véres verekedés volt a kormánypárti és ellenzéki kortesek között. Az összeütközéseknek, eddigi jelentés szerint, hét sebesültje van.

Letartóztatták a georgista és nemzeti-parasztpárti bizalmi embereket

A fővárosba érkezett jelentések szerint Smail-megyében a szardára virradó éjjel a rendőrség őrizetbe vette a georgista és nemzeti-parasztpárt valamennyi bizalmi emberét.

Ugyanez történt Tighinában is, itt azonban még az egyik georgista jelöltet is letartóztatták.

Ploestiben — amint egy tiltakozó táviratból kitünik — a hatóságok az éjjel mintegy négyszáz

embert vettek őrizetbe, akik nagyrészt a georgisták és a nemzeti-parasztpártiak bizalmi emberei lettek volna.

MAJDNEM ÖTSZÁZ SZENÁTOR-JELÖLT 113 HELYRE

A központi választási bizottság lezárta a pénteki szenátorválasztásra benyújtott listák jegyzékét is. Eszerint a 113 szenátori mandátumért összesen 291 listán 477 jelölt vetekedik.

A feleség zsidó származása házasságbontási ok Németországban

A berlini bíróság elvi döntése egy válóperben — 151 felekezeti-nélküli gyermeket kereszteltek meg a weddingi templomban

Berlin, december 21.

Az árja és nemárja házastársak között kötött házasságok nehéz jogi kérdést adtak fel a Harmadik Birodalom bíróságainak. A berlini bíróság az elmúlt nap ítélkezett egy ilyen válóperben és döntését a sajtó elvi jelentőségének mondja. A válókeresetet a férj adta, aki árja és a márciusi választások óta nemzetiszocialista. Feleségét az új német törvények zsidó fajnak deklarálták. A férj azonban kért a házasság felbontását, hogy a fajhoz való tartozás az ember döntő személyes tulajdonságai közé tartozik, ő pedig nem tudott arról, hogy felesége zsidó fajú és zsidó vallású. Az asszony a válókereset elutasítását

kérte.

A bíróság a férjnek adott igazat és semmisenk nyilváníttatta a házasságot.

Döntésében megállapította, hogy a fajhoz való tartozás tényleg az ember személyes tulajdonságai közé tartozik, majd pedig az új rezsim törvényeinek betűre és szellemére hivatkozott.

*

A weddingi templomban tegnap 151 gyermeket kereszteltek meg, akiket eddig, mint felekezeti-nélkülieket vezettek a nyilvántartásban s akiknek szülei mostanáig sem tértek vissza egyik egyházba sem. A gyermekek 6-14 évesek voltak.

Az egész világon nagy érdeklődéssel várják a Lubbe-pör ítéletét

Egyetemi tanár lesz a lipcsei nagy pör egyik vádlottjából

London, december 21

A német országgyűlési épület felgyújtásának monstreperében, tudvaleg, szombaton délelőtt hirdettek ítéletet. Az előjelek szerint a három bolgár vádlott, Dimitroff, Popoff és Tanoff felmenésre számíthat, hiszen maga a főügyész is elismerte, hogy semmi közük a gyújtogatáshoz és felmentést kért számukra.

A Daily Express most azt jelenti Londonból, hogy a három ismert bolgár kommunista, felmentő ítélet esetén, a német hatóságok, minden valószínűség szerint, nem Bulgáriának, hanem a szovjetnek adják ki, mert mindhármán, még mielőtt Németországba jöttek, Moszkvában felmentették az orosz állampolgárságot. A hirt a moszkvai rádióleadóállomás is megerősítette. Dimitroffról különben, aki igen bátran és harciasan viselkedett a tárgyalás alatt és azt is kijelentette, hogy a német országházát a nemzetiszocialisták gyújtották fel, már gyárat és utcát nevezték el Moszkvában s mikor visszatér oda, egyetemi előadói széket kap.

Külföldi lapok egyébként most közlik Dimitroff védőbeszédét, abból való az

alábbi érdekes részlet:

„Szeptember végén súlyos összütközéseim voltak az elnökkel. Sajnálom, azonban én nem életem vissza kérdései jogommal. Az államügyész ur fejemet követelte, védekeznem kellett, annál is inkább, mert kilenc, általam javasolt védőmet a bíróság nem fogadta el. Teichert dr. védő ur iránt nem vagyok bizalmatlan, azonban a mai viszonyok közt nem vagyok bizalommal sem. Nem akarom bántani Torgler vádlottársamat... Azonban, semhogy felmentésemet egy olyan védőbeszédnek kelljen köszönnöm, mint amilyent Sack dr. tartott, inkább el hagyom magam ítélteni. Politikai elveimet nyíltan megvallottam és hangoztattam, vállalom is a következményeket, azonban sem én, sem Popoff, sem Tanoff, sem Torgler nem vettünk részt a Reichstag felgyújtásában. Ezt még odahaza, Bulgáriában, legnagyobb politikai ellenfeleim sem tételezik fel rólam!”

*

Az ítéletet különben szinte az egész világon feszült érdeklődéssel várják.

Vacsorára

akad-e egy könnyű, könnyen emészthető étel, amely jóllakot és elegendő energiát ad?

Igen-

Ovomaltine a válasz!

Könnyű étel, amely gyorsan megemésztődik és amely emellett elegendő energiát is ad — ezt kívánja az üzletemberek, az ülfoglalkozásuk többsége, mert a tapasztalat arra tanította őket, hogy a nehéz ételek álmatlanságot okoznak, megromítják a jó közérzetet. Ovomaltine ezt a kérdést 54 országban megoldotta. Ez a csodálatos svájci készítmény

tejjel elkészítve, lefekvés előtt melegen ajánlható annak, aki új erőben akar felkelni, kipihenten, hogy másnap örömmel lásson neki a munkának, mert.

1) az egészséges táplálék minden alkalmánál tartalmazzon;
2) megnyugtató az idegeket álmodoz.

ÁRA LEI

50. — 98. —

175. — 320. —

Friss energiáért
üditő és egészséges álom kedvéért
igyon

OVOMALTINE

M. HEGYI ILONA:

Aki szinpadra viszi a saját bukását

Csufosan megbukott a legújabb Pirandello-darab. Azt mondják, hogy rossz volt, hogy a római bemutaton felváltva fűtyültek és hahotáztak. Lehet, hogy úgy igaz. Én nem voltam ott. De, hogy a gondolat, amelyből a darab fakadt, ijesztően jó, az tagadhatatlan.

Pirandello egy öreg beérkezett író és egy fiatal nő szerelméről ír. De nem ez az a „jó”, amiről én beszélek, mint ahogy nem is ez volt oka a fűtynék sem. Mert hogy egy szindarabban szerelemről van szó, az ma már egészen természetes valami, s hogy éppen egy öreg ur és fiatal hölgy szereti egymást, az se hoz semmi meglepőt. A darab nagyszerűsége szerintem éppen abban ütközik ki, hogy Pirandello színre viszi benne a beérkezett, a diadalmas pályafutás csúcán álló író és rámutat arra a végzettségére hogy a beérkezett csak kerékkötője lehet az író művészetének. „Ha valaki a nemzet nagy költője lesz, ha elismerik, ha társadalmilag magas polcra emelik, éppen rangjánál fogva szűnik meg nagy író lenni”. Ez lenne a beszámoló ujságok szerint a darab alap gondolata.

Egy bizonyos, hogy a beérkezett nem használ a tehetségnek.

Nem egyszer hasonlították már össze az írást a szüléssel. És nem is olyan rossz ez a hasonlat. Az író csak akkor ül le és csak akkor vesz a kezébe tollat, ha egy ötlet, egy gondolat olyan intenzíven hat rá, hogy ezt a terheséget már nem bírja tovább. És akkor vajudva születnek a művek. A művek, amelyek jók vagy rosszak, de mindenesetre őszinték és szükség szerűen mélyről fakadók.

Egészen más a helyzet akkor, ha egyik-másik beérkezett közülük. Innen is onnan is jönnek a sürgető levelek, a megrendelések. A kiadó előre megveszi a következő ennyi megannyi művet. Y folyóirat-novellát kér. Z irodalmi társaság előadás-

ra szólítja fel. És így tovább. Most már mit tesz a „beérkezett” — kevés kivétellel. Szerepelni kezd. Itt szerénységből, hogy ne tartsák nagyképűnek, ne vádolják primadonnáskodással, ott meg egyenesen ambicionálja a felolvasást. Az anyagiak is kecsegtetik. Leköti könyveit, Beigér évente ennyi meg annyi ívet.

És dolgozni kezd. De már nem várja meg a pillanatot, mikor, — ha akar, ha nem — írnia kell. Most már nem lesi ilyen szerencsés órákra, hanem dolgozik, mert muszáj. És ír, mert író, mert híres, mert megfizetik a munkáját, sőt keresik és kényszeredtségében izzad közben. És az izzadságszag menthetetlenül megérződik minden során.

Valahogy ezt akarta Pirandello kihozni darabjában. Meglehet, hogy rossz eszközökkel, de hogy igaza volt neki, hogy a darab tartalma tökéletes élet, azt éppen a bukás, a hatalmas fűtőkörus mutatta meg.

Mert ő maga, Pirandello a darab hőse. Ő a beérkezett, a nemzet nagy költője, az akadémikus, akinek darabja premier-jén ott volt az egész hivatalos Róma. Ő maga volt a hős, a nagy „beérkezett”, aki nem tud többé jót írni.

Soha ember ilyen mélységesen nem igazolta darabja értelmét mint Pirandello ak három felvonáson át bizonyítja előre, hogy ő meg fog bukni. És úgy is lett.

És én hiszem, hogy ez az egyhangu fűtő, ha ártott is az akadémikus Pirandellonak, minden bizonnyal jót tett a művész Pirandellonak.

S hogy most már megfakult a fénye, hogy most már többé nem kényeztetik s hogy most már talán már a kiadók se ostromolják, (akiket különben alaposan kigúnyolt ebben a végzetes darabban), hát most már öhet újból a jó, az igazi a régi Pirandello.

Ruhákat garancia mellett
fest, tisztít és mos

„CRISTAL”

KELMEFESTŐGYÁR
CLUJ-KOLOZSVÁR
STR. MOLDOVEI 15.

POSTAI megbízások soron kívül,
nagy árkedvezménnyel

A francia követség tanácsosa tegnap éjszaka a németek új fegyver- kezési ajánlatát vitte Párisba

**Hitler 300 ezer kaionát és egyenlő védelmi
fegyverkezést követel**

A Chautemps-kormány tisztviselői és ujoncozási törvény- javaslatát megszavazták

Páris, december 21.

Ugy a szenátus, mint a kamara egyre sürűbben és jelentős szavazati többséggel elfogadja a vitás francia kormány-javaslatokat. Valahogyan úgy alakult a hangulat, hogy a Chautemps-kormány most már valamivel hosszabb életre számíthat.

A szenátus keddi vitája során letárgyalták a tisztviselők fizetés-leszállításáról szóló törvényjavaslatot. E tárgyalás során a kormány a szenátusban felvetette a bizalmi kérdést, majd a szenátus a tisztviselői fizetések javaslatát 201 szavazattal 71 ellenében elfogadta.

A kamarában az ujoncozási törvényt tárgyalják. A tárgyalás során heves vita folyt le Tardieu és Daladier között. Daladier, Tardieu állításával szemben kijelentette, hogy Franciaország 470 ezer főnyi hadseregével biztosnak érezheti magát.

A javaslatot egyébként 440 szavazattal 147 ellenében, a bizalmi kérdés felvetése nélkül, elfogadták.

A NÉMETEK ÚJ FEGYVER- KEZÉSI JAVASLATA.

A mai nap szenzációja egyébként az a hír, amelyet a Journal des Debats berlini telefonjelentés alapján közöl és amelyben a tudósító elmondja, hogy a berlini francia követség első tanácsosa, Arnal, hétfő este, a legnagyobb titokban elutazott Berlinből és Párisba ment. A követségi tanácsos magával vitte a német kormány új fegyverkezési javaslatát.

E javaslat szerint — mondja a lap — a német kormány 300 ezer főnyi hadsereg tartásának engedélyezését kéri és azt követeli, hogy hatalmazzák fel arra, hogy a többi európai államokkal egyenlő védelmi fegyverkezése lehessen.

Ugyanezen engedmények ellenében a németek tízéves megnevelési szer-

ződést ajánlanak fel a franciáknak.

Arról, hogy a francia kormány hogyan fogadja ezt az új javaslatot, jelentésünk még nincs, annyi azonban bizonyos, hogy a Chautemps-kormány a kérvésben rövidesen minisztertanácsot tart és még a parlamenti ülésnek berekesztése előtt külpolitikai nyilatkozatot tesz, amelyben a német kérdésben elfoglalt álláspontját kifejti majd és egyben felveti a bizalmi kérdést, Párisban azt hiszik, hogy a kormány ezalkalommal is megkapja a bizalmi szavazatok többségét.

A legfőbb francia honvédelmi tanács, a mely Daladier elnöke mellett tegnap kezdette meg üléseit, ugyancsak hivatalos nyilatkozatot tesz a német kérdés elintézésének ügyében.

Általában Párisban úgy tudják, hogy a francia kormány 8-10 napon belül most már véglegesen körvonalazza a német fegyverkezési kérdésben elfoglalt álláspontját. Az a hír járja, hogy ebben a „végleges” nyilatkozatban sem megy el a francia kormány addig, hogy a németekkel közvetlenül tárgyalni akarjon. — Vannak olyan vélemények is, amelyek szerint ez alatt az idő alatt azonban a helyzet annyira megváltozik majd, hogy meglepetések sincsenek kizárva.

Anglia még mindig abban reménykedik, hogy Németország visszatér Genfbe

A német kérdéssel foglalkozott tegnap az angol kormány mellett működő leszerelési bizottság is, amelynek ülésén Phipps, Anglia berlini nagykövete is beszámolt a berlini helyzetről. Az angol körök végleges álláspontjáról a nyilvánosság elé semmi sem szivárgott ki, mindössze annyit tudnak a hírforrások, hogy Phipps már kedden délután visszautazott Berlinbe és hogy Anglia még ma is reméli, hogy a tárgyalások végén Németország visszatér Genfbe.

Mit tartalmaz a német javaslat

Legújabb jelentéseink szerint a berlini francia követség első tanácsosa Arnal, ma reggel már megérkezett Párisba. Paul Boncour soron kívül fogadta a követet.

A párisi lapok értesülései szerint Arnal nem hozott diplomáciai jegyzéket magával, hanem azoknak a tárgyalásoknak ísszesített jegyzőkönyvét csupán, amelyek két alkalommal Hitler és Francois Poncet között folytak le. Éppen ezért Páris nem is válaszol a német ajánlatra, mert hiszen nem is kapott hivatalos jegyzéket. Ugy hírlik, hogy a tárgyalási jegyzőkönyv anyagának áttanulmányozása után Boncour arra fogja utasítani Franciaország berlini nagykövetét, hogy Hitlerrel szóbeli tárgyalásait folytassa.

Egyébként Paul Boncour a neki most átadott és a berlini tárgyalásokra vonatkozó összesített jegyzőkönyvet fel fogja használni azoknál a tárgyalásoknál, a melyeket Sir Simonnal akar lefolytatni.

A francia kormányajtó szerint a németek négy pontban foglalták össze követeléseiket.

1. Franciaország azonnal visszaadja a Saar-vidéket, még pedig mindenféle népszavazás nélkül. Annak ellenére, hogy így Németország a Saar-vidéket visszakapja, beleegyeznek abba, hogy 1935-ig a Saar-vidéki bányák kihasználását to-

vábbra is a franciák folytassák. (Ennél a követelésnél nyitva maradt az a kérdés, vajon 1935-ben, amennyiben a népszavazás Németország mellett döntene, hajlandók-e a németek a francia államtól a Saar-vidéki bányákat visszavásárolni.

2. Németország hadseregének létszámát 300 ezer főben kívánja megállapítani és jogot kér ahhoz, hogy bevezesse az egyévi szolgálati időt. Ugyanebben a pontban Németország jogot kér a védelmi fegyverkezésre, még pedig minden korlátozás nélkül, mert azt állítja, hogy őt is megilleti a védelmi fegyverkezés ugyanugy, mint bármely más európai államot.

3. Németország aláveti magát a nemzetközi fegyverkezési ellenőrzésnek ugyanazon szabályok szerint, amint a megállapítandó fegyverkezési ellenőrzés szabályai; más európai államokra is vonatkoznak. Az ellenőrzés kérdésénél Németország kiköti, hogy első sorban a hadi formációkat szabad ellenőrizni és csak másod sorban következhetnek a fegyverkezés ellenőrzése.

4. Mindezen feltételeinek elfogadása ellenében Németország kötelező kijelentést tesz és jelenti, hogy e feltételek teljesítése esetén hajlandó minden szomszédjával megnevelési szerződést kötni.

A francia sajtó elfogadhatatlannak tartja az új német javaslatot

A ma délelőtti nyilvánosságra került új német követelésekkel kapcsolatban a francia sajtó egyöntetűen a leghatározottabb ellenzés álláspontjára állott. A Journal foglalkozott először az új javaslattal és kijelenti, hogy az elfogadhatatlannak.

A Petit Parisien és a L'Oeuvre sokkal dühösebb hangon ír és azt mondja, hogy

a németekkel azonnal meg kell szakítani minden összeköttetést és nem szabad a tárgyalásokat tovább folytatni. A L'Ouvre cikke végén odanyilatkozik, hogy ezekre az ajánlatokra már válaszolni sem szabad, ezekre a követelésekre Franciaország csak Genfben adhatja meg a méltó és gerinces elutasítást.

Biztosan ráismer!!

Vannak nők, akik különleges báj sugároznak ki és ez megkülönbözteti őket a tömegtől. Nagyon nehéz megállapítani, hogy ezt a tulajdonságokat finom, jó kiválasztott parfümüknek — amely egyéni vonást kölcsönöz, — vagy pedig elragadó temperamentumuknak köszönhetik-e; avagy e két körülmény szerencsés összeegyeztetésének.

Álarc alatt is
felismerhető

CUIRLANDE
DE FLEURS

az ideális kölni viz, melynek finom illata körüllegi és megteremti azt az előkelő egyéniséget, amelyet megálmodott. Egyéni báj biztosít, mert bódító illatfelhője, az Ön szépségével karöltve, első látásra elbűvöl.

LEGRAIN

CSAK EREDETI CSOMAGOLASBAN VALÓDI

Emigráns tót vezér a csehszlovák uralomról

London, december 21

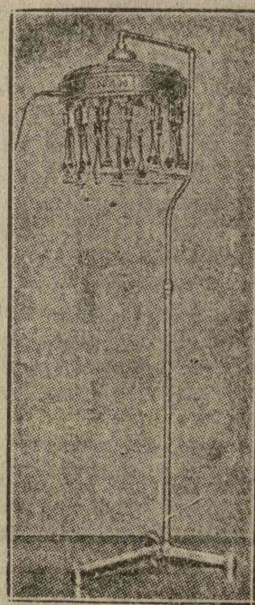
Jehlicska, a Csehországból emigrált tót népvezér, a Daily Mail hasábjain ismét éles kirohanást intéz Csehszlovákia ellen, amely megtagadja az önkormányzatot a felvidéki tótoktól és szlovákoktól. Jehlicska azt írja, hogy londoni tartózkodása alatt angol politikai körökben sok jóindulatot tapasztalt a csehországi kisebbségek iránt.

— Angliában is kezdik már belátni — írja — hogy milyen végzetes tévedés volt Európa kapuját, az Erdős Kárpátokat ilyen megbízhatatlan és elnyomó hatalmi rendszerre bízni. Ha Benes állítólag olyan biztos az esetleges népszavazás eredményében, akkor miért utasítja mindig vissza ezt a megoldást?

Hitler lapjában nyilatkozik a magyar náci-gróf

Budapest, december 21.

Festetich Sándor gróf, dúsgazdag magyar főúr, aki nemrégiben azzal keltett feltűnést, hogy kilépett Gömbös nemzeti egységpártjából és átpártolt a magyar nemzetiszocialistákhoz, a Völkischer Beobachterben, a legismertebb náci lapban, nyilatkozott a magyarországi horogkeresztes, illetve nyilaskeresztes mozgalmáról. A gróf hibáztatja Gömbös politikáját, mondván, hogy a magyar miniszterelnök csak felülről és nem alulról is igyekszik megszilárdítani a magyar nemzeti mozgalmat. Ezért nem jósl sikert Gömbösnek. Festetich gróf nyilatkozata végén támadást intéz a karterrel és a zsidók ellen is, bár elég enyhe formában és kifejezésekkel.

Kedvező tisztelettel.

Az egész világon elterjedt és elismert,
legutolsó és legújabb tökéletesítésekkel
ellátott híres

„NAN” AUSZTRIA

márkájú

örökhullám apparátusok

kaphatók a romániai és bulgáriai vezér-
képviselőknél és főlerakataknál:

PARFUMERIA „LILAS”

București, Str. Smârdan 37. Telef. 3/78-53.

Nagy raktár: örökhullám-apparátus alkatrészekben és oldatokban fodrászati berendezésekben és mindenféle fodrászati cikkekben, valamint villamos apparátusokban. Kiváncsokra árjegyzéket küldünk! Az ország minden részébe szállítunk.

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük 1-én lejár, a mai napon postautalványt küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautalvány felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában, lapunk folyóiratlagos küldésében megszakítás álljon elő.

Kincses Kolozsvár Koldusok Városa

Tagadhatatlanul kezdünk világpáros lenni. Esténként, mikor hirtelen tompa-fekete lesz az égbolt és valahonnan a sötét magasságból mint valami csillogó fehér függöny megindul a hó: kigyulnak a lámpák kék és piros cikázó kigyói és rőt fénybe borítják a környezetet. Egy, kettő, három... Sok van! Egyre szaporodnak. Messziről nézve bíborvörös Kolozsvár felett az ég...

Ugyanekkor a Főter fehér szőnyegén félenken, reszkető ide-oda szédülő a suttogó sárcipők között, megjelenik egy csupasz, meztelen lábpár. Egy cigánygyermek áll előttem. Rongyos, arca szederves a hidegtől. Kéreg. A fejem felett gúnyosan hunyorgat a hidegesilló fény. Hirtelen összefut előttem a reklámok színes ragyogása és a káoszba kibontakozik egy fájó, égető-későreűen fojlató kérdőjel... De nini! A mellettem topogó újságárusnak spárgával átkötött hócipőjéből kilátszik a lábujja, előttem nyugvó fiatalember siet formátlan kiskabátban. Majd tavaszi felöltő sétál el kérkedve.

Öreg nyugdíjas foszladozó fekete kabátban vonszolja magát. Nagykabátot csak elvettve lehet látni az embereken. Aztán a koldusok... Minden utcáson megrohangannak. Erősek, gyöngék, fiatalok, öregek. Könyörögnek, sirnak, fenyegetőznek, vagy szomorúan merednek maguk elé. Először adakozok, másodszor már nincs mit adjak, harmadszor fáj, hogy nem tudok adni, negyedszer már grombáskodok... Ordítani, sirni szeretnék velük együtt. Csak nyújtják felém nagy, ráncos kezüket, vadról, panaszosan, nagy hurcolják magukat fásultan, keserűen házról házra, a nappalból az éjszakába, a keserű életből a szomorú halálba. Cikázó fény, ragyogó üzletek, a fény mögött a sötét árnyék, nyöszörgő koldusok, rongyos emberek.

Ez a tegnapi kincses Kolozsvár a könyörtelen Ma koldusainak városa...

— Feloszlatták a szatmári tanácsot. Szatmárról jelentik: Hosszas keresgélés után a belügyminisztérium megtalálta a kákán a csomót és feloszlatta a városi tanácsot, azzal az indokolással, hogy a városi képviselő házban nem szedték pontosan be. Ugyanakkor hivatalilag nevezték ki az interimár bizottság tagjait. A bizottság elnöke: dr. Chereches István ügyvéd lett. Magyar részről dr. Sudy Tibor és dr. Haresár Géza, míg a zsidók részéről dr. Katz Izso ügyvédet nevezték ki az interimár bizottságba. A liberális párttagok között a kinevezések miatt nagy az elégedettség és a párttagokat titkára, dr. Ardelean Octavian, már be is nyújtotta lemondását az interimár bizottsági tagságról.

— Lindberghék newyorki ünneplése. Newyorkból jelentik: Középeurópai időszámítás szerint kedden este félkilencor Lindbergh és felesége leszálltak a newyorki repülőtéren. Ők, mely hetvennégyezer kilométernél hosszabb európai-amerikai körrepülés volt, ismét diadalmas állomás a repülés-technika fejlődésében. A merész házaspárt egész Amerika lelkesen ünnepli.

— Gyászbir. Nagyvágyról jelenti tudósítónk: Nagy gyász van az erdélyi magyarságban. Révész János lutheránus lelkész, a nagyvármai Magyar Párt elnöke, a negyvenhárom éves ötéves Nagyvágya és Vidéke hetvenéves szerkesztője és kiadótlajdonosa, tegnap este hetvenéves korában tragikus körülmények között meghalt. Révész este fél kilenc

óra tájban egészségesen a Polgári Olvasókörbe ment, hogy a magyar párt tagjaival a választásra vonatkozó dolgokat megbeszélje. Amint az előcsarnokba ért, rosszul lett, szívéhez kapott, összeesett és néhány perc múlva szívvelhűdésben meghalt. Csütörtökön délután temetik a nagyvármai lutheránus templomból. Az erdélyi lutheránusok és a Magyar Párt képviseltetik magukat a temetésen. Révész Jánost három gyermeke: dr. Révész Zoltán kecskeméti törvényszéki jegyző, Révész Ily operaénekesnő és Révész Mitó gyászolják, de ebben a gyászban részt vesz egész Nagyvágya magyarsága is.

— Gondatlanság miatt leégett a csűr. Csikszeredáról jelentik: Máthé András csikszentgyörgyi gazda csüre hirtelen kigyulladt s mire a község lakossága mentésére siethetett volna, leégett. A tűz nyomán bevezetett csendőrségi vizsgálat szerint a tűz gondatlanságból keletkezett. A részletek teljes tisztázása érdekében tovább folyik a nyomozás.

— Tornádó 300 halottal. Londonból jelentik: Bombayból érkező, eddig még hivatalosan meg nem erősített hírek értelmében, a Madras állambeli Chidanbaran kerületet irtóztos erejű tornádó seprte végig. A vihar áldozatainak száma mintegy háromszázra tehető, míg többezren hajléktalanok maradtak. A tornádó okozta súlyos anyagi veszteség meghaladja a hetvenötezer fontot.

— A légügyi miniszter kényszerleszállása. Barcelonából jelentik: Pierre Cot francia légügyi miniszter repülőgépe, Algiriből visszatérőben, Perpignan közelében kényszerleszállást hajtott végre. Leszállás közben a repülőgép súlyosan megrongálódott s így Pierre Cot utját vonaton folytatja.

ABLAK

Potiorek Oszkár, volt császári és királyi tábornok 81 éves korában meghalt. Potiorek, amikor a sarajevói merénylet történt, abban az autóban ült, amelyben a halálos golyó kioltotta a trónörökös és felesége életét. Nem tehetett róla. 1914 végén az ő seregei vonultak be először Szerbiába és november 14-én elfoglalták Valjevet. Nem tehetett róla. Potiorek volt az első, aki az ujonnan alapított érdemkereszt elsőosztályát megkapta. Nem tehetett róla. Potiorek tehát sokszor állt a közelmúlt történelmének legnevezetesebb pillanataiban kortársként az idő kerekénél. A szerbiai katasztrófális vereség elfújta őt a történelem kormánykereke mellől. A történelmi vihar szele csak a nevet dobta az emlegetettség magasságába. Erre azonban nem lehetett büszke. Neve az ügytelenség, a kudarc, a csufos megfutás és a magas helyen két balkézével dolgozó bécsi monarchia tehetetlenségével vált azonos fogalomná. A legkeserűbb népszerűség volt Potiorek emlegetettsége. Hogy milyen régi, más világból maradt itt, csak most tudjuk, mikor elment.

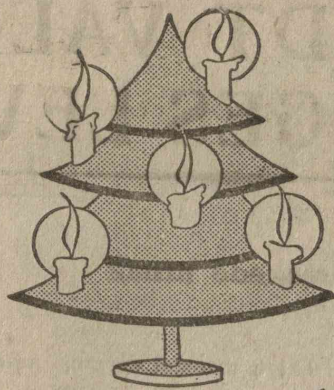
— Szerencsétlenül járt a veszprémi megyéspüspök. Veszprémből jelentik: Rott Nándor dr., veszprémi megyéspüspök kedden délután a püspöki palotából kijövet, megcsuszott a sikos uton és bal karját közvetlenül a váll alatt, eltörte. Saját lábán ment vissza a palotába, ahol azonnal ápolás alá vették. A püspöki rezidenciát a szerencsétlenség hírére az érdeklődő hívek tömege árasztotta el.

— NAGYBAN MEGY A CSIKKEFOGÁS. Csikszeredáról jelentik: Közlekedik a karácsony s az üres gyomruk által hajtott mindenre elszánt emberek törvénytelen uton akarják jóllaktni magukat. Az elmúlt éjjel Csikszereda Buzsák nevű külvárosában ismeretlen tettesek nagy pusztítást vittek végbe a szárnyasok között. Szopos Antalnéól hat libát, Kalamár Károlytól kilenc tyukot, Kalamár Istvánától 14 tyukot és négy libát vittek el. Meglátogatták Pál Ferenc gazdát is, akitől baromfi hiányában láncokat és köteleket loptak. A károsultak jelentést tettek a rendőrségnek, mely széleskörű nyomozást vezetett be a tettesek kézrekerítése érdekében.

— Meghalt a Dalai Lámá. Londonból jelentik: Tibet fővárosából, Lhasából érkező jelentések szerint, a Dalai Lámá, névszerint Tupden Giasto, Buddha országának egyházi és világi kormányzója, ötvenhétéves korában kisenvedett. Buddhista felfogás értelmében, a Dalai Lámá halálával Buddha szellemének földi megtestesítője költözött sirba.

— Több mint 6000 orvos igazolja a Togal kiváló fájdalomcsillapító és gyógyító hatását, csúszos, köcsvényes és idegfájdalmaknál. Hüléses betegségeknek is régóta beváltak a Togal-tabletták. A hatása közvetlenül mutatkozik. A Togal teljesen ártalmatlan és nem fejt ki káros hatást sem a gyomorra, sem a vesékre, vagy más szervekre.

— Letartóztatták „Jehova tanuit”. Csikszeredáról jelentik: Vlad csikszépvizs járási őrmesternek csikszentimrei vizsgálata során jelentést tettek, hogy egy Kincses Róza nevű marosvásárhelyi asszony tiltott vallási propagandát fejt ki. Vlad törzsrőmester nyomban letartóztatta az asszonyt és ügyességi engedéllyel házkutatást tartott a szalásán. Ezalkalommal rengeteg millenista broszura került elő. A további nyomozás során kiderült, hogy Kincses Róza Kánya Ferenc, Szopos István és Bartha Ignác c

Egy praktikus és hasznos ajándék.

Adesgo

AZ ELEGÁNS HOLGY HARISNYÁJA!

45
48
51
54
57

Enyhülés várható

Budapest, december 21.

A hideghullám főleg Európa északi felében és a Földközi-tenger partvidékén pusztít. A hideg e pillanatban Spanyolországban és Portugáliában a legnagyobb. Portóban, ahol a leghidegebb telek idején is legalább 7 fok melegget mérnek, most 10 fok a hideg.

Északafrikában napok óta hóviharok vannak. Marokkóban falvakat temetett el a hó. Algírban három nap óta hóvihar dühög.

Milánóban és Torinóban havazik. A Vezuvot hó borítja.

Magyarországon enyhül az idő és az előző jelentések szerint az enyhülés kelet felé húzódik, tehát Erdélyben is enyhülésre kell számítani.

— Gyengélkedés idején, különösen ha a rosszullét szorulás fokozza, a természetes „Ferenc József” késerűvíz fájdalommentes székürülést és kielégítő emésztést hoz létre. Híres orvosok a legnagyobb elismerés hangján írják a valódi Ferenc József vizről, mert ez a kritikus korban a hosszabb időn át alkalmazható anélkül, hogy kitűnő eredménye változnék.

Rádió műsor

Péntek, december 22.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyvnyű zene. 18: Hgv. 20: Rádiószabadegyetem. 21: Szimfonikus hgv. 21.50: Felolvasás. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktuális óra. 13.05: Gramofon. 14.30: Cigányzene. 18: Novella. 18.30: Lévy Ilonka dalestje. 19.10: Gyorsíró tanfolyam. 19.40: Hgv. 20.40: Külpolitikai szemle. 21: Diósy Edith dalestje. 21.40: Csillagászati előadás. 22.15: Hírek. 22.35: A székesfővárosi zenekar hgv. 22.50: Farkas Sándor és cigányzenekara. — Bécs. 17: Hangosfilmsláger gramofonon. 21: Puccini hgv. 12.50: Hgv.

Szombath, december 23.

Bukarest. 13: Hírek, gramofon. 14.15: Könyvnyű zene. 17.15: Ifjúsági előadás. 18: Hgv. 20: Hgv. 21: Énekkari hgv. — Budapest. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Aktuális előadás. 13.05: Stepat és balalajkenekara. 14.30: A póstászenekar hgv. 17: Gyermekmesék. 18: Külföldi karácsonyi szokások. (Kilián Zoltán előadása.) 18.30: Előadás a kanáritenyésztésről. 19: Bertha István és szalonzenekara. 20: Mit üzen a rádió. 20.20: Pertis Pali és cigányzenekara. 21.15: Hírek. 21.30: Három egyfelvamos. 22.35: Gramofon. — Bécs. 18.25: Gramofon. 20: Népies zene. 23.30: Bármuzsika.

Ne kísérletezzon egészségével. Kérjen Ön is kimondottan eredeti „OLLA” GUM-ot. „OLLA” GUM-ot, mely megóvja egészségét.

NYUGODT VÁLASZ EGY MÉRGES LEVÉLRE

Benkő József

kereskedő urnak

Kovácsna

Székelvudvarhely, december 21.

Igen tisztelt Uram!

Engedje meg nekem, hogy 1933 december 17-én kelt és a mai napon kezeimhez jutott levelére, itt, a nyilvánosság előtt adjam meg a választ.

Ez talán indiszkrécio, de egy jó alkalom arra, hogy összehozzom minden tollforgató ember, hogy mennyire félreérthetők az írását és milyen más, az írótól és írástól távol álló értelmet és tendenciát „kalkulálhatnak” bele a sorokba.

Eme levélváltás érdemi része az, hogy a választási propaganda legdühösebb napjai egyikén, alulírott Tomcsa Sándor, Székelvudvarhelyen a kávéházban volt. A kávéház különben és kivételesen majdnem tele volt magyar és román urakkal.

Egyszerre csak — úgy este 7 óra körül — nyílik a kávéház ajtaja és két, a székelységtől úgy külsőben, mint belsőben a fantasztikum távolában álló politikai felhajtó betartott két székelv embert a kávéházba. Két székelv, két sunyi és hitvány székelv, akik ígéretért és az effektív potya borért, egy, az általános székelv érdekekkel homlokegyenest ellenkező párt céljaira eladták magukat. Mert ugye, itt elről szó sem lehet. A társaság leült egy asztal mellé és a két nadragos kortes úgy lobogtatta ezt a két székelv a kávéházban, mint pártjuk igazságának zászlait...

Ez a kép ezzel a két székelvvel, akik távol önmaguktól és fajuktól mohón pófáztak az érdek vályujából, a jelenlevőkbe mélyszékelv szomorúságot hullatott és keserű megvetést váltott ki a két székelv (tetszik érteni?) eme két székelv személye iránt s amellet e jelenet desztillálba mutatta a székelvesség jövőjét, ha nem az igazi, örök és félreérthetetlen székelv érdekek után megy, hanem bedől az ígéreteknek, mint itt ez a kettő, akikkel most paruláznak, akiket most dédelgetnek, akiknek veregetik a vállukat, akiket tesséknek előre, akikbe csurgatják bele a potyát, amíg szükség van cégérre, aztán mikor vége a dalnak, odavetik nekik a — mondjuk — harminc ezüstöt és aztán tőlük mehetnek oda, ahova az a bizonyos Judas ment...

De ez a tabló ezzel a két székelvvel és ezzel a két politikai vigéccsel meg is erősített, alá is támasztott egy bizonyosságot és pedig azt, hogy a székelvesség nem adhatja oda a hátát idegen politikai pártoknak, hanem azon az uton kell haladnia, melyen tradíciója indította el s melynek végében az igazság ragyog. Mert különben olyan szomorú és neveltséges látványt fog nyújtani, mint itt ez a kettő!

Ez a köreset kedves uram, ezzel a két eltévelyedett székelvvel tanított, gondolkoztatott, megdöbentett, de meg is erősített!

Ezt érezte alulírott, Tomcsa Sándor is és kötelességének tartotta, hogy megragadva a rendelkezésére álló alkalmat és eszközöket, ezt a hangulatot, ezt az elkecsereledést, ezt a halk felháborodást és elfordulást, amit ez a két székelv váltott ki, kivetítse — mondjuk így — országos viszonylatba, hogy a többi székelv ne legyen ilyen meggondolatlan, neveltséges, lelkiismeretlen és buta. Ez valami afféle, mint mikor az orvos ráteszi ujját egy egészséges test beteg pontjára. Azért azt a testet sem eltemetni nem kell, sem az orvost agyonverni. Hanem a beteg pontot orvosolni.

Alulírott tehát hazament és ezt az élményt egy keserű, gunyos és szemléltető (!) cikkben megírta, mely meg is jelent e lap hasábjain „Székelv a kávéházban” címmel.

És tessék elhinni, alulírott ritkán érzett olyan megnyugvást, mint e cikke után, hogy e két szomorú székelv révén szolgálattal tehetett az egyetemes székelvességnek. „Micsoda propaganda cikk!” — mondta, — úgy látszik, kissé naivan és

a szíve körül azt a meleget érezte, amit újságolvasó ember sohasem érezhet.

Ebben a ritka és kivételes megnyugvásban kaptam ma az ön levelét, mely így kezdődik:

Alsórákos, 1933 december 17.

Tek.

TOMCSA SANDOR urnak,

BRASSÓ,

A B. L. szerkesztőségében

Üzleti köruton vagyok és Segesvárt olvastam a B. L.-ban megjelent „Székelv a kávéházban” főcím és „A választási ezüstpénz” alcímű cikkjét, a mely engemet is és nyilván minden jóérzésű székelv embert sértett és sért, mert ezen cikkben levő, nyomdafestéket nem tűrő kifejezése, bár olcsó, piaci szellemességre vall és hirtelenmúló pillanatnyi sikert hoz önnek — bizonyos körökben, de nem hinném, hogy a nagy általánosságban minden olvasójuk örömet talált volna cikkjében. Enyhén szólva „nemzetgyalázás”.

Azután egy esetet hoz fel annak igazolására, hogy ön nem antiszemita, majd így folytatja:

„...hasznoképpen járnék el én is s így cselekedném, ha valaki jelenlétemben a fajtamát sértené”.

Továbbá ezeket írja:

„...nem tudom, hogy ön milyen náció, hogy nem székelv, azt látom, talán nem is zsidó! De ha még az is volna, akkor sem szép magától, hogy lealáz egy faj, mely körül 1200 éve lakik szűkebb hazájában és ezen idő alatt külön jogokat szerzett magának hősiességével stb.

Majd ilyeneket ír:

„Mindezeknek előrebocsátása mellett felteszem a kérdést: mi az oka annak, hogy a B. L. írógárdája (már tisztelt a kivételnek), miért használja vesszőparipául a székelvket? Miért közönséges nyelvét és tollát állandóan a székelvken?

Majd így végzi:

„Szóval, ha mindezek után is és még mindig úgy érzi, hogy ön jól gondolkozott, akkor, amikor ezt a cikket megírta, az esztelen mutassa be levelemet a B. L. kiadójának. Ha pedig a székelvkekről táplált eddigi véleménye csak egy hajszálnyit is javult, akkor tegye be e sorokat a fűtőbe stb.

Kiváló tisztelettel:

Covasna, BENKŐ JÓZSEF,
j. Treiscaune. kereskedő.

Kedves Uram, engedje meg, hogy levelére az alábbiakban — ahogy önök szokták inni — reflektáljak.

Mindenekelőtt intézzük el az inkriminált cikkemet. Egyezzzünk ki, hogy tollamat a legjobb belátás, a féltés, a példamutatás, a fajom iránti őszinte szeretet vezette, amit azonban ön félreértett, amit, hajlandó vagyok egy üzleti körutal járó idegességnek betudni.

Erről a kifejezésről, hogy „olcsó és piaci” nem is vitatkozom önrel, mert bár kegyed kereskedő, de, ugyátszik, fogalma sincs arról, hogy mi az az „olcsó” és mi az a „piaci”, hogy a szellemességről ne is beszéljünk.

A „nemzetgyalázásra” vonatkozóan az a véleményem, hogy ön nem tudja, mit beszél és ha tudja, akkor ezt felháborodással utasítom vissza, egyben kijelentem, hogy levele kapcsán ez az utolsó felháborodásom.

Ellenben végtelenül örülök, ha vannak még, akik felháborodnak, ha jelenlétemben a fajtájukat szidják. Eddig még egész biztosan csak kettőt tudok: önről és magamról. Azaz önről elhiszem, magamról tudom. És nehogy megint félreértésekre adjak alkalmat, minden igazi és becsületes székelv feltelem.

Hogy milyen „náció” vagyok, ezt, úgy látszik, ön névelmzéssel próbálja eldönteni, mely éppen olyan — enyhén szólva — helytelen dolog, mint a kormány részéről. És ha már erről van szó, bizony székelv vagyok, kedves Benkő uram, minden porcikámban az vagyok, még ha Tomcsának is hívják, itt születtem és, sajnos, úgy látszik, itt is halok meg, amit pedig nem ambicionálok, mert szeretnék Londonban meghalni, vagy Párisban, még talán Prágában is, de mint székelv!!! Ezt lehet, hogy ön megint félreérti — már pedig nem szeretnék még egyszer levélanyag lenni önrel —, de nincs most terem arra, hogy a fentiekrol meggyőzzem önt, mivel ön oly hosszú levéllel tisztelt meg. És higgye el nekem, kedves Benkő ur, ami a fajtam bántását és megvédését illeti, én, így, mint Tomcsa, egy ilyen pocskótó vagy tudja a fene milyen nével, mindig ott voltam, amiről ön, ha egyszer személyesen találkozhatni szerencsénk lenne, a két szemével is meggyőződhetne... Bizony Benkő ur! És mivel nem szeretek így kirakatban szerepelni, csak azt mondom, hogy körülbelül tízszer olyan jó székelv vagyok, mint teszem azt, ön, ahogy legalábbis a leveléből ki veszem. Mert — sajnos, megint csak röviden: — nem az a faji öntudat, hogy aki a fajtam hibájára görbén ránéz, abba kritika nélkül beleugorok, hanem, aki ezen a hibán segíteni is próbál. És nem lehet szemet hunyni és nem szabad elfogultnak lenni és minél kevesebb ilyen leveleket írogasson ön üzleti körutairól, mert bizony éppen ennél a kérdésnél, amin ön úgy felháborodott, elképesztő és mind gyakoribb precedensek akadnak.

Arra pedig, hogy a B. L. írógárdája „miért használja vesszőparipául a székelvket, miért közönséges nyelvét és tollát

Kisántánt-konferencia Zágrábban

Benes meglátogatja Szófiát

Prága, december 21.

A kisántánt az 1934 évi rendes konferenciáját valószínűleg január 8-10-ike között Zágrábban tartja meg. A kisántánt azért ülésezik ezalkalommal Zágrábban, mert Sándor jugoszláv király és teljes udvartartása, valamint miniszterei ebben az időben még a horvát fővárosban lesznek. Ezen a konferencián a kisántánt nemcsak gazdasági, hanem politikai kérdésekről is tárgyal.

Sokkal érdekesebb az a másik jelentés amely szerint

Benes cseh külügyminiszter balkáni útja során, január hó folyamán, Szófiát látogat el.

A bolgár ellentállás úgy látszik, nem akar merevségéből engedni és így nem lehet a Balkán Szövetség művét befejezni.

A Benes látogatására még Boris király hivatalos látogatása előtt sor kerül.

Bűn-e a háboruellenes propaganda?

A tábla is jóváhagyta Kohn Hilel dr. kolozsvári ügyvéd hathónapos büntetését

Kolozsvár, december 21.

Ma tárgyalta a kolozsvári ítélőtábla dr. Kohn Hilel ügyvéd felelősségi perét. Az ügyvédtől ugyanis ez év nyarán a törvényszék 1932. szeptember 16-án kiadott háboruellenes lapja miatt hathónapi fogságra ítélte. „Az Új Háboru Ellen” című lap közvetlenül a háboruellenes amszterdami világkongresszus után jelent meg és szó szerint lekötözte a kongresszus kiáltványát. Ezt inkriminálta az ügyészség s ezért a Márcsesu-törvény alapján hat hónapra ítélte el a közismert ügyvédt.

A mai felelősségi tárgyaláson dr. Boeriu Oktávián védőügyvéd a tárgyalás elhalasztását kérte, miután az inkriminált cikk nincs román nyelvre lefordítva s így egyes kiragadott részek lefordítása révén az egész cikk más beállításra nyert. Dr. Ilea Romulus főügyész indítványára a bíróság elutasítja az ügyvéd kérését s ezzel megkezdődött az érdemleges tárgyalás.

Az ügyész vádbeszéde után dr. Boeriu ügyvéd előadta, hogy a vádiratban kifogásolt cikk nem izgat az állami rend ellen, csupán a közelgő háboru réme ellen emelte fel szavát.

minden becsületes és józanul gondolkodó embernek a kötelessége.

A védő beszéde után az utolsó szó jogán a vádlott, dr. Kohn Hilel emelkedik szólásra. Nagy szónoki felkészültséggel mutat rá arra, hogy a törvényszék ítélete jogilag sem helyes álló, mert az inkriminált szövegek tévesen és csak részleteiben kerültek lefordításra. Kifejté, hogy csak a háboru ellen foglalt állást, a megnevezési szerződések megkötését sürgette. Ha a háboru ellen agítani és azt megakadályozni bűn, — mondja a vádlott — úgy büntessék meg azokat is, akik a megnevezési szerződéseket megkötötték, mert hiszen ezek is a háboru megakadályozását célozzák.

— A megnevezési szerződést bízza csak Titulescra — szól közbe az egyik bíró.

— Mint állampolgár, jogomban áll nekem is, hogy beleszóljak ebbe a kérdésbe.

— A tanács ezután visszavonult ítélethozatalra. Majd egy óra múlva az elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint

a tábla a törvényszék ítéletét helybenhagyta s így Kohn Hilel a tábla is 6 hónapi fogságra ítélte.

Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg a vádlott ügyvéd felelősségi perét

Norvégiai gyártmány,
teljesítményteljes,
minőség

és mégis
HALLATLANUL OLCÓ

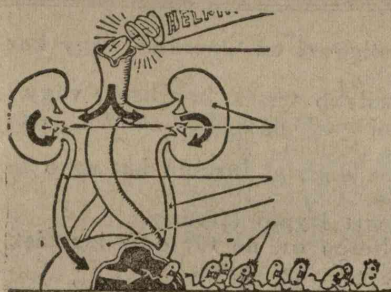
„Állandóan a székelvken”, mondom, erre vonatkozóan bizonyára fog szentelni önnek egy pár sort e gárda valamelyik tagja, én csak annyit, hogy a kiadó cég nevében előlegezem önnek a cég egész vagyoniát, ha csak egy esetet tud felmutatni, amikor a B. L. rosszakaratúan, becsületesen vagy tiszteltetlenül nyilatkozott volna a székelvkekről.

Levele befejezése teljesen szubjektív és bevallom: nem értem teljesen.

Mert, ugyátszik, nemcsak olvasni, hanem írni is megfelelően nehéz.

Uram, én nem vitatom el levele jószándékát. Ön háborodjék fel minél gyakrabban, csak hogy kritikával, uram!

Kész hiva:
Tomcsa Sándor

EGY BIZTOS SZER....

a vizeleti szervek betegségeinek megakadályozására

HELMITOL

TABLETTÁK

által. Elpusztítja a vizeleti szervekben levő bacillussokat. A HELMITOL-tabletta egy kiváló fertőtlenítő szer a belső szervek részére.

Kérdezze meg az orvosát!

★ Előfizetőink szíves figyelmét felhívjuk kiutalás szerkesztett könyvtárainkra. A Brassói Lapok naptárának ára 25 lej. A Népszavak naptára 12 lej. A pénz beküldhető az előfizetési díjjal együtt, csak kérjük a szelvényt megjegyezni, melyik naptár kell és mi azonnal küldjük portómentesen.

A názáreti kolostorból közvetíti a rádió a szent éjszaka ünnepét

London, december 21.

Különleges és nélkülözött élményben lesz része a vallásos közönségnek a karácsonyi ünnep alkalmával. Az idén először közvetíti az ünnepet a szent éjszakán a názáreti kolostorból. A templomi rádióadás 15 percig tart s pontos kezdetre december 24-én este:

8 órakor greenwichi idő szerint,
9 órakor közép-európai idő szerint,
10 órakor kelet-európai (vagyis romániai) idő szerint.

Európa legtöbb rádiója átveszi a közvetítést, köztük a bukaresti rádió is, amely erre a célra egy különleges „Philips” készüléket szerelt fel, hogy a hívők tökéletes közvetítésben hallgathassák a szent éjszaka ünnepét.

Sporthei

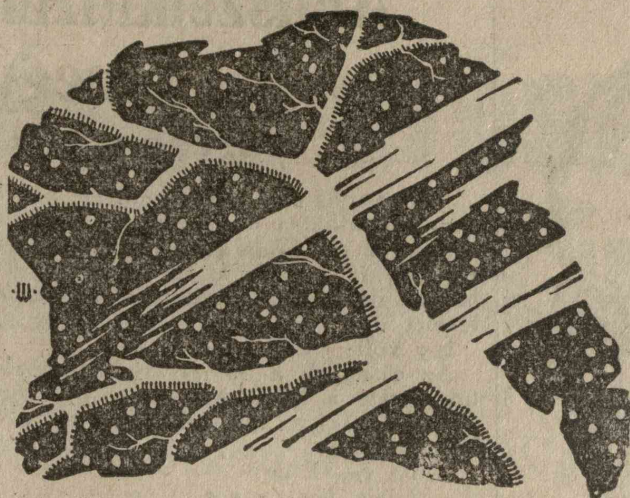
Az Austria neves bécsi csapat angol turáján másodszor is vereséget szenvedett Manchesterben. A Manchester City 3:0 (1:0) arányban verte.

A bukaresti Telefonklub és Teniszkлуб játékosaiól összeállított kitűnő jégkoronggárda válogatott csapat karácsonykor Budapesten vendégszerepel. December 25-én és 26-án játszanak egy-egy mérkőzést.

A Kispóst francia turájának első mérkőzését Dunkerqueben 5:0 (2:0) arányban nyerte az Union Racing ellen.

Román-magyar asztali tenisz mérkőzést kötöttek le január 8-ra Budapesten. A román csapat a következőkből áll: Popp Viktor (Arad), Vladone és Goldberger (Kolozsvár), Goldstein és Weisz (Nagyvárad) és Weiszfeiler (Brassó).

Nemzeti asztali-teniszverseny lesz január 24-25-én Kolozsváron, február 1-én pedig Temesváron az országos bajnoki versenyt tartják meg.

Szel-és hóvihar

a hülési betegségek előhírnökei. Legyen óvatos és a rosszullétnek első tünetei beálltával vegyen be Aspirin-tablettát a BAYER-keresztrel, melynek hatása felülmúlhatatlan

ASPIRIN

A közgazdaság hirei

INTERIMAR HELYETT INTERIMAR

(Déva.) A dévai kereskedelmi és iparkamara élén eddig is interimar bizottság állott. Most királyi dekrétummal a kereskedelemügyi miniszter az interimar helyére — interimart nevezett ki.

ANGLIA VEDEKEZIK A DÖMPING ELLEN

(London.) Az angol alsóházban törvényjavaslatot nyújtottak be, mely szerint külföldi készáruk csak úgy lehet a jövőben Angliába bevitni, ha az importőr kötelezi magát, hogy a bevitt árukat nem hozza olcsóbban forgalomba, mint a származási ország általános piaci ára. Ezzel az intézkedéssel különben a japán áruk utóbbi időben feltűnő bebizonyosodását akarják megakadályozni.

A JAPÁN DÖMPING MÁR JÜGOSZLAVIÁBA ÉRKEZETT

(Belgrád.) Az utóbbi időben Németországon vagy olasz kikötőkhöz át szállított japán textilárúk ajánlatával árasztják el a jugoszláv kereskedőket. A zagrabi kereskedelemügyi kamara most azt kéri a kormánytól, hogy akadályozza meg a japán áru beözönlését, mert ezzel a hazai iparnak igen nagy károkat okozna. A kamara különösen azt ajánlja, hogy Jugoszlávia mondja fel az 1924-ben kötött japán-jugoszláv kereskedelmi szerződést, amely Japán részére a legtöbb kedvezményt megadta.

A NAGYVÁRADAI IPAROSOK FELSÉGFOLYAMODVÁNYA.

(Nagyvárad.) A nagyváradai önálló iparosok felségfolyamodványt intéztek az uralkodóhoz, amelyben elmondják, hogy a munkakamarákba 250 ezer önálló iparost és 800 ezer alkalmazottat tereltek össze. Ez az alakulat nem képes termelő és produktív munkára, mert közöttük világnézeti különbségek vannak. A nagyváradai iparosok éppen ezért azt kérik, a királytól, hogy a munkakamarák intézményét szüntesse meg és az önálló ipartestületeknek engedélyezzen nagyobb hatáskört.

FELSZÁMOL A ZENTA-ROSKÁNYI

(Arad.) A Zenta-Roskányi favállalat tegnap tartotta meg rendkívüli közgyűlését, amelyen a vállalat felszámolását kimondták. A közgyűlésen részt vett Mircea szenátor, az UGR főtthkára is.

Nem kell többé adóvallomást adni: megmarad a tavalyi adó

Aki tavalyi adóját sokalja, felebbezhet

A részvénytársaságok továbbra is adóvallomást adnak

Bukarest, december 21.

Több alkalommal jelentettük már, hogy a pénzügyi kormánynak az a terve, hogy az adótörvényt lényegesen módosítja. A jelenlegi kormány úgy látja, hogy az eddigi kivétési és behajtási eljárás nem méltó a kormányzathoz, de az állampolgárok méltóságát is sérti és ezért határozta el, hogy az adótörvényt lényegesen módosítja.

Különösen az adókivetési módszert akarja a kormány teljesen megváltoztatni. Már a jövőévi kivetések is az új törvény szellemében szeretné a kormány megvalósítani, de a parlament csak január tizedikén ül egybe és így nincs főrum, amely az új adótörvényt letárgyalhatná. Eppen ezért a kormány rendeleti uton akar most intézkedni és azt reméli, hogy új adóügyi rendeletét a parlament plénuma jóváhagyja.

A rendelet szerint az adófizetőknek a jövőben nem kell adóvallomást tenni, sőt kivétési eljárás sem lesz. Mindenkinek megmarad előzőévi adója, amelyet a pénzügyi hatóságok automatikusan előírnak. Ha az adófizetőnek az elmúlt év folyamán megesökkent volna a jövedelme, úgy jogában áll az ellen, hogy tavalyi adóösszegét vetették ki rá, felebbezui. — Ugyanigy a pénzügyi hatóságoknak is jogukban áll felebbezéssel élni, ha úgy találják, hogy az adózó múltévi jövedelme magasabb volt, mint az előző évi és úgy látják, hogy igazságtalan, éppen ezért, hogy az adófizetőnek a tavalyi jövedelme maradjon meg.

A kormány ezzel a rendszerrel mindekelőtt azt akarja elérni, hogy az adókivetési eljárás gyors legyen. És valóban az is lesz, mert nem történik egyéb, mint hogy az előzőévi adót a pénzügyi hatóságok az új év számlájára, mint pénzügyi követelést, egyszerűen előírják. — Ezenfelül ezzel az eljárással a kormánynak az is célja, hogy az adófizető és a pénzügyi közegek egymással minél kevesebbet érintkezzenek. Amennyiben nem lesz adókivetés, valójában adófizető és kincstári közegek egymással alig érintkeznek.

A részvénytársaságok és általában azok a nagyvállalatok, amelyek nyilvános mérleg adására kötelezettek, a jövőben is adóvallomást kötelesek adni, de azt, hogy ezeknek az adóvallomásoknak mi a benyújtási határidejük, a pénzügyminisztérium még nem állapította meg.

Amerika már felosztotta a nagy üzleti lehetőséget

(Washington.) Az amerikai szeszbi-zottság a március 31-ig terjedő időre kerek 5.6 millió gallon (kb. 21 millió liter) szeszszesitalok bevitelét engedélyezte. Az elosztás a következő nagyobb tételeket engedélyezi: Olaszország 4.158, Franciaország 2.963, Anglia 2.294, Németország 1.509, Spanyolország 1.494, Japán 0.707, Hollandia 0.416, Portugália 0.227, Kína 0.132, Görögország 0.095,

millió liter. A kiadott kontingensek párolt szeszszesitalokra, borra, sörre és egyéb erjesztett szeszszesitalokra vonatkoznak. És hol marad Románia? Vajon merre kullogunk a listán, holott nálunk van az Arad-hegyalja, az Érmellék, a Küllőmente és a többiek? Vajon miért felejtettek ki ismét bennünket a mai világ egyetlen konjunkturális lehetőségéből?

TÜNDÉRUJAK

KEZIMUNKA UJSAG

Évi előfizetési díj: 540 lej.

Ingyen ajándék: 4 párna előrajzolvá himzőanyaggal együtt teljesen költségmentesen.

SZINHÁZI ÉLET

Előfizetési díj 1/4 évre:

250 lej.

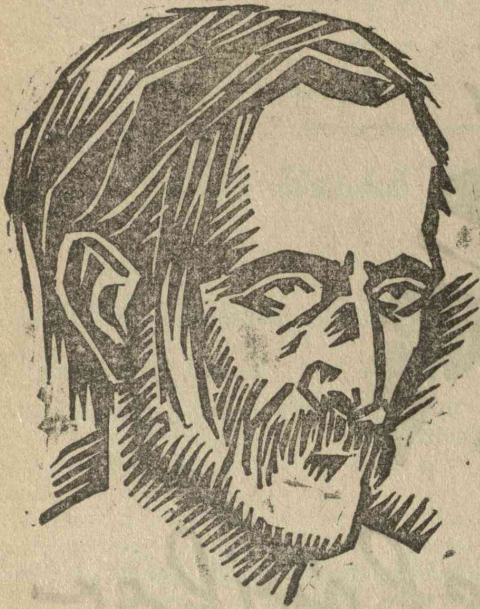
Ingyenes ajándék: Dr. Hevesi Sándorné „Ideális háziasszony” című szakácskönyve.

Az előfizetési díjak e címre küldendők:

„PALLAS” Cluj, Str. Dragalina 31.

LÁSSUK KOLOZSVÁRT!

Kós Károly

akit százirányú munkássága tett méltóná arra, hogy most ünnepeljék: ötven éves. Huszonöt éves irodalmi munkássága az erdélyi magyar irodalom legjobbjai sorába állította. Mint művész — festő, rajzoló és tervező, — új utakat hasít. Művésze kisebbségi szempontból nemcsak mint művészet értékes. Ecsetje és ceruzája által indult vissza, biztos utakon a faluhoz, a népművészethez, kihangsúlyozva ezzel azt a progressziót, mely politikai munkásságának és hitvallásának is alaptónusát adja. Erdély jövő sorsa nem a történelmi osztályok és nem a hitelpesz-tett értelmiség sorsával jegyezhető el, hanem a faluban gyökerezik.

Ma már elültek a viharok s Kós Károlyon is diadalt vitt az életért való küzdelem. Lefegyverezték Kóst és társait. A heroikus közéleti küzdelmekből visszauztlék az ecset és toll mellé. Regényt, novellát ír, fest, tervez, rajzol. Eljutott ide, illetve huszonöt év alatt. Eljutott ide, „a Himalája jégcsúcsaira”, ahová minden magyar álmódónak, akaronak és teremtnének el kell jutnia. Az életért. A nyavalyás életért.

Kolozsváron, egész Erdélyben, Kós Károly nagy szerelmének és merész álmának földjén vastag hó, kemény jégpáncél bilincsebe fagyott a föld. De lent, titokzatos mélységben készülnek diadalra a rüggelgők... Kós Károly azért nem dolgozott hiába.

MENZA

A kolozsvári magyar főiskolások nyomora állandóan foglalkoztatja a magyar társadalmat. Nagy erőfeszítéssel, sok fáradozással folyik a diákok segítése.

Makkai Sándorné, a református nőszövetség elnöke és Török Bálintné, már második éve tartanak fenn társadalmi segítséggel egy diákmenzát. A menzán huszegynéhány diák étkezik.

Ismerkedjünk

Vajda Sándorral, kinek főfoglalkozása: volt miniszterelnök. Ezt gyakorolja most. Mellékesen szomorú, hogy a gazdasági válságot nem lehet szölamokkal megparazálni. Ő jelenleg Kolozsvár leg-szomorubb embere, sóhajtasaitól, mely az Operától oldalt levő palotájából száll ki, gyakran kegyetlen vihar keletkezik, mely akadályozza a Royal-mozgó sarkán lebonyolódó nagy forgalmat. Beszélgetünk a sarkon állomásozó forgalmi rendőrrel, és azt mondta: „inkább ez a hó-vihar, mint Vajda miniszterelnök”. Egy még bizonyos: a Vajda-palotát ez a szél sem fujja el. Annak nem árt a gazdasági válság sem.

Gyallai Domokossal, ki a Magyar Nép című heti néplap felelősen szerkesztője. Melléfoglalkozása: Pásztortűz oltogató az erdélyi magyarság szegényes, de jól berendezett kulturmezején. Egy hét óta megnyilatkozásokkal foglalkozik erdélyi napilapok hasábjain, a hírek között. Állítólag ezeknek a nyilatkozatoknak ötleteit is nehéz pénzért vásárolta. Az eredeti ötlet, hogy a Pásztortűz áldozatokkal s erdélyi írók nehéz fáradságával összekuporgatott pénzcsékéjét befektette egy csufos kimeneteli idegenforgalmi iroda (Orbis) megalakításába — az övé volt. De viszont, azt az ötletet, hogy a magyar kulturális élet egyik kis pislogó gyertyáját, amit a Pásztortűz jelentett, kioltsa egyéni célokért, idegen újjak segítségével, ezt az ötletet az élet felelőtlen kufától tanulta.

Antiszemitizmus a kolozsvári megyeházán

Muresan Bazil ur világnézete

Pár napos már e történet. De az idő nem koptathatja el. Papirosra kívánczik, mint romániai kerkép Erdély fővárosából, 1933 telén, a kisebbségi nyelvhasználatról és a hivatalnok fajelméletéről.

Igy volt:
Az újságíró a kolozsvári megyepalotába vitte a kötelesség. Benyitott egy irodába, ahol az általa keresett ur szokott dolgozni.

— Itt van X ur?
— Látja, hogy nincs.

— Mikor beszélhetnék X urral? — kérdezte meg azt a szőke fiatalembert, aki ugyanabban az irodában dolgozott az utlevelekkel?

Az illető hivatalnok felkapta a fejét s alaposan végignézte az újságíró, kinek az Isten jövedelméből nem a legdurvább orrot teremtette. A megszólított hivatalnok csakhamar elpirult, arca elkomorodott:

— Miért beszél Ön magyarul? — kérdezte. — Itt a kolozsvári megyeházán

vagyunk!

— Tudom, de vannak valami jogaink a nyelvhasználati kapcsolatban...

— Semmi! Tessék románul beszélni!

— Kérem, őrizte meg az újságíró hidegvérét — tessék csak visszaemlékezni Gyulafehérvárra.

A hivatalnok éktelen haragra lobbant. Szőke arca olyan lett mint a láng. Verte az asztalt. Ordított. Az államnyelvnek a harag kifejezésére vonatkozó minden gazdagságát igénybe vette.

Az újságíró nyugodtan állt a sarokban...

Mintegy öt percig tarthatott ez a harag. Akkor a hivatalnok visszaült helyére, hátrasímitotta haját s még egyszer végignézte az újságíró.

— Ön zsidó? — kérdezte.

— Nem...

— Akkor bocsánat, — mondta s nyujtotta a kezét. — Muresan Bazil vagyok.

Ugy mosolygott, mint civilizált országban kultüremberek szoktak...

Elbucsuzott Kolozsvár a Fekete—Ihász temesvári szintársulattól

Most fejezte be egyhónapos kolozsvári vendégszerelését Fekete Mihály és Ihász Aladár temesvári szintársulata. Nem lehet panasza a népszerű direktoroknak a kolozsvári közönségre, mert régen játszott színészgárda olyan „táblás” házak előtt, mint ez a társulat.

Az a nagy szeretet, amely egész idő alatt körülvette a temesváriak vendégszerelését, minden bizonnyal elsősorban a két rokonzenes direktornak szült, akik jól beszervezett és elsőrangú társulatot állítottak a Magyar Színház színpadára. Elismerés illeti a társulat legtöbb tagját, akik kitűnő játéktudásról tettek bizonyosságot és így kivívták — a különben kényes izlésű kolozsvári közönség tetszését.

Fekete és Ihász teljesítményükkel alaposan rácafoltak azokra a „szakvéleményekre”, me-

lyek szerint az erdélyi magyar kisebbségi társadalom közönye és gazdasági leromlottsága miatt nem képes a színjátszás fenntartására.

Ihászék behizonyították, hogy művészi nívóju előadások most is éppen úgy vonzzák a közönséget és éppen úgy kicsalják a színházkedvelők zsebéből a beléptidit, mint a régi jó időkben.

Jóllehet nehéz és költséges a mai viszonyok között kielégítő nyújtani, ők mégis — ezalatt az aránylag rövid idő alatt, — stílusos keretben színrehozták Kolozsváron a budapesti szíznak majdnem minden ujdonságát.

Jó igazgatással, megfelelő felkészültséggel szintársulattal és elsőrangú darabokkal az Ihászék példája szerint lehet még „kasszasikereket” is elérni.

Szomorú karácsonyfavásár

— Egy kis zöld ág és megvan az illúzió

Még alig néhány évvel ezelőtt, a polgári jólét korában a karácsony közeledte konjunktúrát is jelentett. A kereskedők nem győzték a vevőket kiszolgálni, az iparosok tele voltak megrendelésekkel. Lázás munka uralta a karácsony előtti heteket.

Ma, a gazdasági válság sivár pusztaságának kellős közepén a lázas munka helyett a munkanélküliség, a nyomor, a hétköznap gondja jellemzi az ünnepi előkészületeket.

A „kincses” Kolozsvár csendes. Az utcákban alig növekedett a forgalom, még a karácsonyfaárusok környékén is csak nagy ritkán látni vevőt. Pedig a Főter elég zöld a karácsonyfák nagy tömegétől. Közel félórás szemlélődés után tizenhat áruhoz 11 nő, 1 férfi és 5 gyermek ment

érdeklődni karácsonyfaért. A 17 érdeklődő közül kilenc fa nélkül ment el. Sorba járjuk az árusokat, akik a jó vásár reményében javarészt vidékről kocsiszámra hozzák a friss fenyőfákat a városba.

— Hát, kérem, nagyon siralmasan megy — mondják az árusok. — Alig veszik a fát.

— Ezelőtt ilyenkor már harmadszor jöttünk be fával, most meg az első kocsit sem adtam el. Nincs pénz, nincs vevő, potom áron adjuk, csak hogy vigyük.

Igy panaszkodik mindegyikük. Nem kell fa,

egy kis zöld ág és megvan az ünnepi illúzió. Ki tudja lesz-e mit akasztani még e kis ágakra is.

Vannak, akik ötven állnak össze egy karácsonyfa-hoz.

Két fehér ló legendája

Gumirádlis kocsit szokott kigördülni naponként többször a kolozsvári város-házról. A kocsit két gyönyörű fehér ló húzza. A fényűző Kolozsvár idejéből maradt meg ez az esztétikus látvány: a két szép fehér ló. Valóságos legendák fűződnek a kényes állatokhoz s a legendák királynője hajdani városi tanácsos urak szépasszony barátnője.

Kormányváltások alkalmával, amikor a politikai seprű a városházán is végigseper s új vezetőség kerül a bársonyszékekbe, mindig előtérbe kerül a fehér lovak problémája. Minden új tanács elhatározza az elárvazottat, de — a gyakorlat azt mutatja, hogy még nehezebben tudják a váltakozó városatyák megoldani a két fehér ló problémáját, mint a munkanélküliek segélyezését.

Mert a két fehér ló a kocsival még ma is minden este az Opera elé gördül. Éppen mint ahogy minden este ötezer munkanélküli éhes torka nyöszörög a holnapi kenyérért.

A város a helytelen gazdálkodás miatt többmillió adósságban uszik. Bevételeit nem tudja inkasszálni a polgárok leszegényedése miatt. A hitelezők diühösen ostromolják a pénztárt. Hivatalnokait hónapokon át nem fizeti. Természetes, hogy szó sem lehet munkanélküli segélyezésről. Az állam megkönyörült a város vezetőinek nagy gondján s a napokban 120 ezer lejt utalt ki a munkanélküliek segélyezésére.

Ekkor megkezdődött a munkanélküliek összeírása. A felvételhez szükséges igazolványok beszerzése mintegy 1000 lejtbe kerül. Így a legszegényebbek — kiknek nem áll módjukban hirtelenjében levasalni ezer lejt, — elesnek ettől a neveltségeseen csekély összegtől is.

Rettenetes napok előtt állnak Kolozsvár szegényei. A hó a nyomortanyákat betemette. Meztelen gyermekek kuporognak az ágyon, dermesztő hidegben, — míg a két fehér ló, az elegáns kocsit el fogva, tanácsos urammal, még a mellette

ülő hölgygel az Operába, vagy bankettre rohog.

Legalább tessék konflison, vagy gyalog menni. Vagy akár autón, az nem olyan feltűnő.

Most nagyon furcsán hat az a két fehér ló.

Dinert izgató látvány.

Colfescu ur, ne tűrje az izgatást.

Hol van az ügyész?

Ilyenkor hol van az ügyész?

10 deka

A kolozsvári katolikus népszövetség missziós társulata a Farkas-utca 7. szám alatti kalotaszegi munkából kézműipari kiállítást rendezett. A kiállítás szombat délelőn 12 órakor nyílt meg gróf Bethlen Györgyné elnök részvételével. A kalotaszegi szegény asszonyok kézimunkái szerepelnek a kiállításon, melyet igen szép közönség látogat.

Ugyancsak a katolikus népszövetség már hetekkel ezelőtt megkezdte gondoskodását Kolozsvár katolikus szegényeiről. Ugynevezett „tízdekas” adományokat gyűjt, melyekből élelmet készít azoknak, akik kenyér nélkül állnak a kemény tél küszöbén.

Munkanélküli önségély

A grafikai munkások szakszervezete már megkezdte gondoskodását a nyomdászok árváiról. Gyűjtőleveket bocsátott ki, melyekkel a megbízottak sorra járják Kolozsvár nyomdászait, hogy segítséget nyújtsanak a nehéz idők áldozatainak. A pénzbeli gyűjtés összegét ajándéktárgyak vásárlására fordítják, ruhaneműket meg cipőt fognak karácsonyi ajándékkul kiosztani. Az árváknak és a munkanélküli nyomdászoknak.

Kolozsvár, a tekemekka

Sportélet Kolozsvárt? Hát igen. Van. Lenne.

Bár Kolozsvár nem kimondottan sportváros. A néhány év előtti nagy konjunktúra óta — amikor divat volt sportsman-nek és sportlady-nek lenni — nagyon mecsappant a sportolók száma. Igaz, hogy ebben lappas az a bizonyos — „hja, a viszonyok” is.

Kolozsvárnak szóval nincs első vonalban álló, kidomborodó, kihangsúlyozott „sportjelleg”.

Annak ellenére, hogy:

... több országos bajnok él Kolozsvárt. Hogy „kapásból” említsünk néhányat: dr. Biró Lajos, Deheleanu, dr. Hirsch Elemér, dr. Nemes kapitány, Ziegler Emil, Pop Béla, Papp László, Horosz Béla, a Bojaky-Beke pár, Faur Lucian és mások.

... ezer ember kuglizik, a legszigorubb sport-szerű alapon. Igen, igen: ne tessék nevetni. A teke ma a legnépesebb tömegsport. És Kolozsvár a „tekemekka”. Itt a szövetségi központ. Mohamedjük meg — Móricz Béla, az „66-tekés”.

... legalább 500-an színek. De lehet, hogy egy-két százzal tévedünk is (— a zugszókkel, akik embermenjarta helyeken viszik lejtőre partnernőjüket —).

... jég, persze, hogy a jég! Ez most a favorit. Kettő is van belőle. A „kicsin”, a KKE pályán, vigan zajlik már a korcsolyaélet. A „nagy”, a sétatéri tó, még meg sem nyílt. Kibővítették és most Középeurópa egyik legszebb jégpályája. Hogy el ne felejtjük: az ország összes korcsolyabajnokai innen kerülnek ki.

... uszók, rekordok és bajnokok tömege lepi el a strandot. (Brr: ilyen hidegben még uszódresszre gondolni is, kész hidegrázás...)

... vasárnaponként 2—3000 edzett torok hangversenyezik a — futballpályán. Néha egész kedélyes. Máskor veszélyes. Az U. és az R. a Nemzeti Bajnokságban szerepet játszó csapatok. Az Universitatea főszereplő a Romania — statisztika. Néha ő is szóhoz jut... A hölgyközönség kedvence Sepi, a válogatott góllövő csatár.

... ping-pongznak is. Hü, de még hogy! A párisi világbajnokságra kiküldendő román csapatba két kolozsvárit választottak be. Aztán csak a beválasztásnál maradtak... Nem látták az Eifel-tornyot és nem adtak alkalmat Mikes Imrénnek, hogy riportot írjon rólu.

Pech.

... teniszező rengeteg szaladgál rakettel kezében. A teniszpályák árnyékában nagy tehetségek hűzódnak meg: Gábor, Pusztay, Olefianu kapitány, Benedek, Wartenberg, Simon, Radó és számos — még ismeretlen — nagyság. ... Vívás? A párbajdivat alábbhagyott. A versenyeken Deheleanu, Losonczy, Hintz, Herczegh, Eröss, Mózes jeleskednek.

... Kerékpár? — box? — torna? — birkózás? — ki mit akar. Ez mind van.

Golf — az nincs.

Tehát mégis igaz, hogy Kolozsvár nem sportváros. Mert egyébként az lenne...

Lapzártakor jelentik

Biharban a hatósági erőszak tulhaladott minden határt

Nemcsak bizalmiférjait, hanem szavazókat is letartóztatott a csendőrség — A Magyar Párt minden tiltakozása hiábavalónak bizonyult — Négy-szer-ötször szavaztak le az elkobzott igazolványokkal a polgári ruhába öltözött csendőrök

Nagyvárad, december 21.

Lapzártakor érkező késő esti telefonje-
lentéseink teljessé teszik a biharmegyei
hatósági terror képét. A Magyar Párt
körében az a vélemény alakult ki, hogy
a mostani választásokon kifejtett liberá-
lis terrorhoz és csalafintasághoz hasonló
nem volt még egyetlen választásokon
sem. Nyilvánvaló, hogy a csendőrség fel-
sőbb parancsra cselekszik, mert a polgá-
ri hatóságok sehol sem találhatók, hogy
a panaszkodókat meghallgassák és orvosol-
ják, a katonai hatóságok pedig nem is
akarnak beleavatkozni semmibe. Így az-
tán a csendőrség korlátlan ur, azt teszi,
amit akar. Ilyen körülmények között
valóban az sem lesz meglepő, ha egész
Biharmegyében nem jön össze annyi ma-
gyar szavazó, hogy a Magyar Párt lista-
vezetője legalább mandátumot nyerjen.

A csendőrség választ Biharban

Ospáth Kálmán, a Magyar Párt bihari
tagozatának egyik megbízottja jelentette
Nyúvedről, hogy ott több magyar szava-
zó át akart menni Pelbárhidára, hogy
leadja szavazatát a Magyar Pártra. A
szavazók, a választási szabadság nagyobb
dícsőségére, kertek alatt akartak elosonni
mert sejtették, hogy a csendőrök meg-
akarnák gátolni őket a szavazásban. A
csendőrök azonban

észrevették őket és háromszor a lepegő-
be lőttek, majd rajponalba fejlődve,
valóságos rohamot intéztek ellenük.
A magyar szavazók erre megállottak,
megadták magukat és lemondtak arról,
hogy alkotmányos jogukat gyakorolják.
Pelbárhidán a jegyző kijelentette,
hogy reggel kiadja a szavazóknak a sza-
vazói igazolványokat. Mikor azonban az
egéretben bízó szavazópolgárok a jelzett
időben a jegyzőnél jelentkeztek, igazol-
ványukat nem kapták meg.

Biharillyén a délutáni órákban is meg-
kísérelte egy csapat a csendőri kordon

átörését, ezuttal azonban nem sikerült.
Érkezett olyan hír is, hogy a délelőtti
átörési kísérlet sem sikerült, mindössze
néhány ember tudott áthaladni a meg-
bomlott csendőrségi kordonon, a na-
gyobb tömeget azonban visszaszorítot-
ták. Ez azt jelenti, hogy ez a község sem
szavazhatott le.

SZALÁRDON A SZAVAZÓKAT IS LEFOGTÁK

A Magyar Párt nagyváradi elnökségé-
hez befutott újabb jelentések szerint
Szalárdon már nemcsak a bizalmiférjait
fogták le, hanem magukat a szava-
zókat is. A csendőrség egész csoportokat
vett közre s aztán betarolták valahová és
őrizetben tartották a késő esti órákig.

Néhányan megkíséreltek kiszökni a
csendőrségi felügyelet alól, de nem sike-
rült s így a választók inkább belenyu-
gottak keserű sorsukba, semhogy pus-
katással oktassák ki őket az engedelmessé-
gre.

Atöltözött csendőrök szavaznak az elvett igazolványokkal

Találtak ki ennél „szellemesebb” mó-
dot is arra, hogy a szavazókat meg-
akadályozzák jogaik gyakorlásában, vi-
szont a leadott szavazatok mennyiségét
a kormánypárt javára emeljék.

Nagyváradon, a velencei körzetben,
egyszerűen
elszedték a választói igazolványokat a
szavazóktól s aztán az elvett igazolvá-
nyokkal atöltözött rendőrök szava-
zotak.

Nem is elégedtek meg egyszeri szavazás-
sal, hanem ugyanazzal az igazolvánnyal

háromszor-négy-szer járultak az urnák-
hoz.

Doncea liberális pékmester kapualjá-
ban valóságos öltözöt rendeztek be a
rendőrök. Itt öltözködtek át, hogy sza-
vazni menjenek. A Magyar Párt bizal-
miférjait hiába tiltakoztak, az elnök nem
vette figyelembe a tiltakozást, sőt azzal
sem törődött, hogy ugyanazzal az igazol-
vánnyal többen is szavaztak. Sőt, meg-
könnyítette a csalást, amennyiben nem
pecsételte le az igazolványokat, hogy
azok többször is használhatók legyenek.

Elverték Patzko Elemér dr.-t

Jelentettük első beszámolóinkban, hogy
a keddi esti vasúti letartóztatások alkalmá-
val dr. Patzko Elemérnek sikerült
egéretet nyernie. Sorsát azonban, amit
a rendőrség mért ki rá, mégsem kerülhet-
te el. Szökése után hazatért a lakására,
de detektívek mentek utána. Az ügyvéd
menekülni akart. Kiugrott lakása ablá-
kán, de a detektívek utána rohantak és

elfogták. Dulakodás kezdődött, amelynek
során az ügyvédet a falhoz vágták, majd
ültegették is.

Végül Patzko Elemér sem tehetett
egyebet, mint a megfélemlített falusi sza-
vazók. Beletörődött abba, hogy a rend-
őrök elkísérik és a többi szavazók mel-
lé zárják.

Nagyszalontán is

Első jelentésünk még arról számol be,
hogy Nagyszalontán rendben indult el a
szavazás és délelőtt nem volt semmi baj.
Délután aztán itt is megkezdődött.
Ugy látszik, hogy a szavazatok déli
számbavétele meggondolkoltatta a libe-
ralisokat, mert délután fél ötkor, amint

a Nagyváradra érkezett jelentések mond-
ják, még mindig tartott az ebédszünet.
Így aztán valószínű, hogy a nagyszalon-
taiak javarésze nem szavazhat le, elte-
kintve attól, hogy a hosszú ebédszünet
alatt sok minden történhetett az urnák-
kal is.

A sötétség leple alatt

Csikban is számos visszaélés történt.
Így például Csikszépvízen erőszakkal
akadályozták meg alkotmányos jogai gyá-
korlásában a székely szavazók jelentős
részét. Tudvalevőleg Csikszépvízen kel-

lett volna leszavaznia Csikszentmiklós,
Csikpálfa, Csiksomlyó és Delne né-
pének. Délelőtt még csak ment valahogy
a dolog, szórványosan be tudtak jutni a
szavazók a csikszépvízi választóhelyiség-

be, amint azonban beállott a sötétség,
annak leple alatt kezdetét vette az iga-
zi választási erőszak. A csendőrök az ősz-
szes szavazókat kikergették a községből.
Senki sem tudott hozzájutni, hogy vok-
sát leadhassa.

SULYOK ISTVANT,

a Magyar Párt jelöltjét, amint Ditróból
Gyergyóalfaluba igyekezett, a falu hatá-
rában az alfalusi csendőrmester feltar-
tóztatta és igazolásra szólította fel. Mi-
kor Sulyok előmutatta jelölő igazolvá-

nyát, a csendőrmester egyszerűen el-
vette tőle, majd valósággal kizsuppoltta
a faluból.

CSIKSZEREDÁN

örvendetes rendben és csendben folyt le
a szavazás. Innen mindeddig semmiféle
rendzavarás, vagy visszaélés híre sem ér-
kezett.

Egy csikszentkirályi gazdát és egy vas-
utast akiknek neveit még nem közölték
— őrizetbe vettek a hatóságok, azzal,
hogy kétszer akartak szavazni.

Az előre elkészített szavazólapok

Furesa eset történt György Gábor ka-
szonfeltízi plébánosnál. Amint bement a
szavazóhelyiségbe és szavazólapját meg-
kapva, a fülkében szétbontotta azt, meg-
lepetve látta, hogy már nem kell fárado-
nia, hogy hova üsse a pecsétet. Rá volt
már az útve a liberális listára. A plébá-
nos visszaadta a szavazólapot a választá-
si elnöknek, mire kapott még egy szava-
zócédulát. Azonban ez is preparálva volt:
ezuttal, meglepő módon, az Averescu-
párton díszelgett már rajta a helyegző.
A plébános nem volt rest és ismét vissza-
adta a szavazólapot. Végül, harmadszor-
ra, kapott olyat, mely nem volt előre el-
készítve s amelyre saját meggyőződése
szerint, oda nyomhatta rá a pecsétet, aho-
va akarta.

A revolveres incidenssel kapcsolatban
újabb jelentés szerint a nemzeti-paraszt-
párt jelentést adott ki a szavazóhelyiség-
ben történt bünténnyel kapcsolatban.

A nyilatkozat szerint a kormánypárti
körtések a bűnösök, amennyiben való-
sággal megállták a környéket és a
délelőtti folyamán két nemzeti-paraszt-
párti szavazót meg akartak akadályoz-
ni a szavazásban.

A két ember egyike, Ghenu megfutott a
körtések elől, majd, amikor utolérték és
megfogták,

kirántotta revolverét és lőtt.

Ugyancsak Bukarestben, a 57-es számú
szavazóhelyiségben letartóztatták Ion
Dumitrescu kocsiát, akit rajtacsíptek,
amin kétszer szavazott.

Halálos „tréfát” üzött Caramfil káplár Kovács György közkatonával

Cetatea-Alba, december 21.

Borzalmas katonaszerencsétlenség törté-
tént tegnap a 35-ös gyalogezrednél, egy
altiszt könnyelműségéből kifolyólag. Egy
csoport katonára a fegyvereket tisztogatta,
miközben Caramfil káplárnak eszébe öt-
lött, hogy megtréfál egy közkatona.
Odahívta magához Kovács György kato-
nát és megparancsolta neki, hogy nyissa

ki a száját, majd a szerencsétlen katoná-
nyitott szájába dugta a fegyver csövét.
Közben elfelejtette, hogy a revolver tölté-
ve van. A tréfálkozás és ijesztgetés köz-
ben a revolver egyszerre elsült és Kovács
György közkatona szélhűtt fejjel, holtan
bukott a földre.

A katonai hatóságok megindították a
vizsgálatot.

Itélkeznek a budapesti műegyetem rendbontó diákjai lőlött

Budapest, december 21.

Az igazságügyminisztériumban már
készítik a karácsonyi ünnepek alkalmá-
ból kiadandó közkegyelmi rendeletet. Az
amnesztia-rendelet részletei még nem ke-
rültek nyilvánosságra, de illetékes hely-
ről származó hírek szerint az ebben az
évben sem lesz szélesebbkörű, mint ta-
valy volt. Mindössze körülbelül 100 ke-
sebb büntetésre elítelt ember részesül ke-
gyelemben.

Kihallgatásra megy a pénzügyminiszter a királyhoz

Bukarest, december 21.

Bratianu Dinu pénzügyminiszter csü-
törtökön kihallgatásra jelentkezik az
uralkodónál, akinek részletesen beszám-
mol párisi útja és a külföldi hitelezőkkel
folytatott tárgyalásai eredményéről.

Lemondott a temesvári politechnikum rektora

Temesvár, december 21.

Blasian Viktor egyetemi tanár, a temes-
vári politechnika rektora bejelentette,
hogy lemond tisztségéről. Utódja kine-
vezése iránt még nem történt intézkedés.

Szűkkörű lesz a magyar- országi karácsonyi közkegyelem

Budapest, december 21.

A műegyetemen már néhány napja fo-
lyik a fegyelmi eljárás több diák ellen,
akik részt vettek a nemrégien lezajlott
diákzavargásokban. Az egyetemi tanács
ugy találta, hogy négy diák különösen
bűnös a rendbontásban és ezeket félévre
kizárta az egyetemről. Egynek a bünteté-
sét azonban feltételesen felfüggesztették.
A többiek közül hármat megróvára ítél-
tek azzal, hogy a legkisebb megismételt
rendzavarás esetén azonnal kizárják
őket, egy diák megróváiban, egy pedig
csak megintásban részesült.

Németországi reklám Gaál Franciskáról:

„Apám magyar huszártiszt volt,
anyám ősnemes családból származik“

Budapest, december 17.

Gaál Franciska — van-e, ki e nevet nem ismeri? — a film világában szinte tüneményeszerű gyorsasággal futott be a legjobban fizetett sztárok közé. Gaál Franciska filmjeit ma már Európában, sőt Amerikában is mindenütt játsszák és ez a zseniális magyar színésznő egy csapással hódította meg az egész világot.

Mikor Göbbels gleichschaltolta a filmet, Gaál Franciska is szedte a sátorfáját, becsomagolta a harmincegynehány bőröndjét és hazautazott Budapestre. A gleichschaltolt filmben ugyanis nem jutott Gaál Franciskának hely, miután származása körül az árjaparagrafus értelmében nem volt mindegy rendben. Sőt, Gaál Franciska sohasem csinált titkot abból, hogy zsidó családból származik és sohasem tagadta meg eredetét.

Valószínűleg Gaál Franciskát fogja legjobban bosszantani az a különös reklám, amely még a gleichschaltolás előtti időben készült, de csak most piacra dobott filmjeinek csinálnak. Az Universal ugyan is, amely Gaál Franciska legújabb filmjeit forgatta, mindenáron biztosítani akarja magának a német piacot és csaknem valamennyi vezető német lapban hatalmas interjút jelentetett meg a kistermetű, de annál nagyobb művésznőtől. Ezekben az interjúkban Gaál Franciska

a többi között a következőket adja tudatára a német birodalom filmlátogató közönségének:

— Le kell számolni azokkal a rágal-makkal, amelyeket lépten-nyomon szór-nak ellenem. Kijelentem, hogy apám ma-gyar huszártiszt volt, édesanyám pedig ősnemes magyar családból származik...

Mondani sem kell, hogy ezeket az in-terjúkat egyáltalában nem Gaál Francis-ka adta, sőt tiltakozni is akart ellenük, ami azonban az Universal közbelépése folytán elmaradt. A filmszínésznőnek az Universalal kötött szerződésében van egy paragrafus, amely a filmgyár részé-re lehetővé teszi, hogy bármilyen reklá-mot is felhasználhasson a filmek népsze-rüsítése érdekében — és ez ellen a reklám ellen Gaál Franciskának nem szabad til-takoznia. Ha tiltakozni próbálna, úgy ez a tiltakozás szerződése azonnali felbon-tását vonhatná maga után. Gaál Francis-kanak az Universalal kötött szerződése hat évre évi félmillió lejes gázsit biztosít, tehát olyan összeget, amiről nem lehet egykönnyen lemondani. Így kénytelen el-viselni a filmgyár kevésbé izléses propa-gandáját és kénytelen beletörődni abba, hogy édesapja nem budai kiskereskedő és a Chevra Kadisa szorgalmasan fizető tagja, hanem délceg és daliás huszártiszt volt.

S. O. S.

Nyílt levél gróf Bethlen György urhoz, mint az Országos Magyar Párt elnöké-hez:

Méltóságos Gróf ur!

Midőn a szavazó urnák elé állva a vokféle párt jelöltjei között oálogatni lehet, egy pillanatig sem gondolkozunk azon, hogy melyik párt listájára adjuk le szavazatunkat, azonban méltóztatassék megengedni, hogy a fentebbi nyilatko-zat után mi is kérelemmel forduljunk Méltóságodhoz aziránt, hogy ha bejut a ro-mán parlamentbe, összes magyar kép-viselőtársaival együtt, legelső és legfon-tosabb teendőik közé utalják a feleke-zeti tanítók mai rettenetes helyzetének megszüntetését: a fizetéskiegészítő ál-lamsegély törvényes kieszközlését; a felekezeti tanítók állami nyugdíj joga-sultságának elismerését; vasúti ked-

vezményes utazás kieszközlését, szóval az állami tanítókat megillető jogok ki-terjesztését az összes állami autorizáció mellett működő felekezeti iskolákban alkalmazott tanszemélyzet számára.

Ezen kérelmünket jogosnak, méltá-nyosnak, igazságosnak és a legsürgő-sebben teljesítendőnek tartjuk nemcsak azért, mert a békeszerződés szerint már a multban is megilletett volna minket, hanem azért is, mert:

1. a román állam érdekében a nemzeti tantárgyak tanítása által több mun-kát teljesítünk az állam, mint hitfe-lekezelünk részére.

2. a románnyelvű vizsgálatok letéle-lével s az oktatási törvényben előirt fel-tételek teljesítésével legalábbis olyan képzettséggel rendelkezünk, mint a ha-sonló fokozaton működő állami kár-tár-sak,

3. finansiális szempontból is sokkal gazdaságosabb a már fennálló és az ál-

lam érdekeivel harmonikusan munkál-kodó felekezeti iskolák támogatása, mint a kevés növendékkel működő álla-mi iskolák erőszakolása ott, ahol az ok-tatást a kevesebb állami támogatással működő felekezeti iskolák sokkal ered-ményesebben oldhatnák meg,

4. az utódállamnak az elődállam ter-heit következősszerűleg viselnie kellene s a felekezeti iskolák fizetéskiegészítő segélyezésének a kérdése az 1913 évi XVI. magyar törvénycikkben minden két séget kizáró módon igazolva van,

5. egyházunk tagjai a tulhajtott sok-féle adóztatás következtében nem tud-ják, részben vonakodnak is a tanító tisztességese, az állami tanítókkal egyen-lő fizetését biztosítani,

6. a magyarságnak vitális érdeke a felekezeti tanítók anyagi ellátásának fundamentális biztosítása, mivel az anyagi nyomor következtében ma már az egész felekezeti tanítóóság az elkese-redésnek azon a pontján áll, ahonnan csak egy lépés kell a teljes elbukásig, minek következtében a magyarság nyel-vében és kulturájában szintén olyan sebet kap, ami reánézve is végzetes lehet.

S. O. S.

A felekezeti tanítóóság leadja kétség-beesésének utolsó pészjeleit. Tegyük Méltóságodék szízügyükké a felekezeti tanítóóság tragikus sorsának a megjaví-tását. Kövessenek el mindent a kor-mány jóindulatának a megnyerésére. Királyi kihallgatáson szerezze meg Öfelsége pártfogását s minden módot használjanak fel, úgy a parlamentben, mint azonkívül, hogy tizenötévi keresz-t hordozás után a felekezeti tanítók nap-ja végre felvirradjon.

Végso szükség esetén Méltóztatassana-l a Népszövetség beavatkozását is kipro-vokálni, hogy az állam a kisebbségi egyezményekben foglalt, idevonalkozó kötelezettségeit végrehajtsa.

Ha Méltóságodék ezen jogos követe-léseinket kieszközlük, nemcsak soha el nem muló hálánkra számíthatnak, de a magyarság jövőjére vonatkozólag is sorsdöntő biztosítékot szereznek.

Az érmelléki felekezeti tanítók.

Szerkesztői üzenetek

Virág az éjszakában. A nyomorról és az igazságtalanságról nem lehet eleget és sokat írni, mégsem tudjuk ezt az írást közölni, mert ezt a témát így, ahogyan Ön, már nagyon sokan és nagyon sokszor feldolgozták. Elbeszélő készsége határozottan tehetségre vall. — Schmidt Feri örökölt. Jó, ugynevezett „polgá-ri“ meserajz. A mesésövés és eseménybonyo-litása kissé önkényes és nem következik ter-mészetesen a szereplők jellem- és lélekrajzá-ból. — Büntetés. Írást nevelők és anvak fig-yelmébe kellene ajánlanunk, ha tisztábban és erőteljesebben mutatná be a büntetés abszolút voltát. Így azonban könnyen megtörténhetnék, hogy a „felnöttek“ — az Ön elbeszélése aiap-ján — hamis pedagógiai következtetéseket vonnának le. Valószínűleg ezt Ön sem akarja.

Együgyű mese. A lényeg jó és komoly, csak egyszerűbben és erőteljesebben kellene elmon-dania, amit mond. Legyen inkább világosabb, mint művészi és irodalmi.

K. M. Nagyvárad. Ön nem tudja pontosan, mit akar. Hogyan tudnók akkor mi megmon-dani, milyen könyvben jelent meg az a vers! Zafy. Verse elég találóan jellemzi a mai adózási viszonyokat, de azért mégsem közöl-hetjük. Mert azt, amit ön az utolsó versszak utolsó sorában kíván az adóvégrehajtonak, az bizony általános közóhaj, de mégsem hozható nyilvánosságra. Baj lenne belőle!

Segédmestert

textiliparhoz, kinek technikai és irodai gyakorlata, valamint speciális iskolai képzettsége van, al-kalmaz nagyipari vállalat. Aján-latok fizetési igény megjelöléssel Director Zuber-hez Bukarest, 11. Calea 13. Septembrie 82—84 sz. alá küldendők.

A
KÖNYV
legszebb
karácsonyi
ajándék

Keresse fel könyvosztályunkat, ahol rendkívül nagy választék van

Képeskönyvekben
Meséskönyvekben
Ifjusági iratokban

fiúk és leánykák részére.

Regények felnőtteknek:

Thomas Man, Jákob, kötve	144.
H. G. Wells, Mi lesz holnap? kötve	144.
Mereskovszki, Az ismeretlen Jézus, kve	144.
Papini, Krisztus története, kötve	90.
Kuncz Aladár, Fekete kolostor, kötve	90.
Bibó, Meg kell a szívnek hasadni, kötve	90.
Tabéri Géza, Viztorony, kötve	90.
Darnay Kálmán, Kaszinózó táblabírák, 90.	
Szomory Dezső, A párisi regény, kötve	90.
Kosztolányi D., Esti Kornél, kötve	112.
Tamási Aron, Abel a rengetegben, kötve	113.
Tamási Aron, Abel az országban, kötve	113.

Gulácsy Irén:	Ujdonság.
A kallói kapitány	
2 kötet, füzve 240.—	
kötve 360.—	

Gulácsy Irén, Fekete vőlegények, 3 k.	360.
Gulácsy Irén, Pax Vobis, 3. k.	450.

Harsányi Zsolt:	Ujdonság!
Szóla, szóla, virrasztó, 2 k.	180.—
kötve 300.—	

Harsányi Zs., Madách, kötve	180.
Harsányi Zs., Mahách, Az ember tragédiája 4 k.	300.
Harsányi Zs., Az üstökös, 2 kötet	120.
Török Sándor, És az alatt itthon, füzve	144.
Madarassy Zs., Amiről Isten megfele-dkezt, füzve	87.
Richard Hughes, Szélvihar Jamaikában,	90.
Paul Morand, Világbanjok, füzve	90.
Molnár F., Zenélő angyal, kötve	90.
Mikszáth K., Noszti fiu esete Tóth Marival, kötve	90.
Sinclair Levis, Egy modern asszony szíve, kötve	144.
Szántó György, A bölcső, füzve	60.
Traven, A halálhajó, füzve.	108.
Terecesényi Gy., Aranyhomok, kötve	90.
Kosáriné Réz Lola, Ulrik inas, kötve	90.
Székely Tibor, Mátyás-ter-Rózsadomb kötve	90.
S. Bokor Malvin, A befalazott ajtó, kötve	90.
Herczeg Ferenc, Anci doktor lesz, kötve	90.
Herczeg Ferenc, Emlékezései, füzve	150.
Farkas Imre, Az iglói diák, kötve	90.
Székely Tibor, Örök szövetség, kötve	90.
Surányi Miklós, Dávid és Góliát, kötve	90.

Versek:

Ady összes költeményei, kötve	300.
Babits összes költeményei, kötve	120.
Petőfi összes költeményei, kötve	120.
Mécs, Hajnali harangszó, füzve	132.
Mécs, Üveglegenda, kötve	180.
Sértő Kálmán, Falusi pillanat, füzve	48.
Fentieken kívül is igen nagy választék van és 90 lejes könyvekben.	

Brassói Lapok
Könyvosztálya

Brassó, Kapu-utca 54—56., az udvarban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyan-azon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jóforgalmu fűszerüzlet és korecsma, áruval és berendezés-sel azonnal átadó. Cím 14060. szám alatt a brassói kiadóban.

Karácsonyi ajándéknak az elismerten legjobb zoknik, 4 pár 100 lej, Gross Ferenc ha-risnyagyárában, Brassó, Ka-pu-utca 38., udvarban. 14034

NŐI
KABÁTOK

ujra kaphatók a

„Postăvărie“
ROSENBERG cégnélBrassó, Virágsor 17.
(Hirsch-utca sarok)

Veszek hálósobákat, szekré-nyeket, diványokat. Cím 14100 szám alatt a brassói kiadóban.

RÁDIÓ

a 7133-as 3 lámpás

Orion Super

800 lejes havi részletre

Bemutatás díjmentes

BRAUN S.

rádió- és villanyfelszerelési vállalat

Brassó, Strada N. Titulescu

(Tehénpiac) 7.

Állást nyer

Erdély nagyobb városaiban kémiai cikk bevezetésére, fű-szereseknél, bevezetett vezér-képviselőket keresünk. Garan-ciaképeseknek lerakatot adunk. „Sudan“, București, Str. Popa Nan 85. 11279

A Szatmári Első Cserép- és Téglagyár R. T. Satu-Mare keres feltétlenül szakképzett, nagy gyakorlattal rendelkező gyárvezetőt. Ajánlatok fizetési igény és referenciák megjelölésével fenti címre kéretnek.

14076

Állást keres

Gépirónó, perfekt román, magyarul tud, állást keres. Fi-zetés megjelölést, megkeresést „Munkás“ jellegre Sănsimion-Ciuc kér.

14076

Házasság

Megnősülne ötven év körüli, állásban levő izraelita özvegy. Elvenne negyven év körüli nőt, hozománnyal. Leveleket „Fabrica Plăeșul“ Plăeșii de sus, jud. Ciuc. 14050

BIRI NÉNI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara kötve 100 LEJ. Megrendelhető a Bras-sói Lapok Könyvosztályától.